

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia, lat

Menardus <Eisnacensis>

[Basel], 8. Sept. 1477

Paralipomenon Secvndvs

[urn:nbn:de:bsz:31-295433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-295433)

argenti talenta decē milia: et eris talenta octo et octo milia: ferri q̄q̄ centum milia talentoz. et apud quēcūq̄ muētī sūt lapides dederūt in thesauros domus dñi p̄ manum iehiexel gersonitis. Letatusq̄ est p̄plus cuz vota sponte p̄mitterent: quia corde toto afferebant ea dño. **Sed** et dauid rex letatus est gaudio magno: et bñ dixit dño corā vniuersa mltitudine et ait. **Benedictus** es dñe deus isrl̄ patris nostri: ab eterno ī eternū. **Tua** est dñe magnificētia et potētia et gl̄a atq̄ victoria: et tibi laus. **Cuncta** em̄ q̄ ī celo sunt et ī terra: tua sūt. **Tuū** dñe regnū: et tu es sup̄ omnes p̄ncipes. **Tue** diuitie: et tua est gloria: tu dominaris omniū. **In** manu tua virtus et potentia: ī manu tua magnitudo: et imperiū omniū. **Nunc** igit̄ deus noster ofitemur tibi: et laudamus nomē tuum inclitū. **Quis** ego et quis populus meus vt possimus h̄ tibi vniūsa p̄mittere. **Tua** sunt omnia: et que de manu tua accepim⁹ dedimus tibi. **Peregrini** em̄ sumus corā te et aduene: sicut omnes patres nostri. **Dies** nostri quasi vmbra sup̄ terrā et nulla ē mora. **Dñe** deus noster omnis hec copia quas parauimus vt edificaret̄ dom⁹ nomini sancto tuo de manu tua est: et tua sunt omnia. **Scio** de⁹ me⁹ q̄ p̄bes corda: et simplicitatem diligas: vnde et ego ī simplicitate cordis mei letus obtuli vniuersa hec: et populum tuum qui hic reperit⁹ est vidi cū m̄gēti gaudio tibi offerre donaria. **Dñe** de⁹ ab raam et ysaac et isrl̄ patrū nostroz custodi ī eternū hanc voluntatem cordis eoz: et semper ī venerationē tui mens ista p̄maneat. **Salomon** q̄q̄ filio meo da cor̄ p̄fectū: vt custodiat mandata tua et testimonia tua et cerimonias tuas et faciat vniuersa: et edificet edem cui⁹ impensas parauit. **Precepit** aut̄ dauid vniuersę ecclesie. **Benedicite** dño deo nostro. **Et** benedixit omnis ecclesia dño deo patrū suoz: et inclinauerunt se et adorauerūt deum: et deinde regē. **Imolauerūt** q̄q̄ victimas dño: et obtulerunt olocausta die sequenti thesauros mille. arietes mille. agnos mille. cum libammib⁹ suis. et vniuerso ritu abundantissime ī omnē isrl̄. **Et** comederunt et biberunt corā dño ī die illo cū grandi leticia: et vixerūt secūdo salomonē filium dauid. **Vixerūt** aut̄ eum do-

mimo ī p̄ncipem: et ī pontifices. **Sedit** q̄q̄ salomō sup̄ solū dñi ī regē p̄ dauid patre suo et cūctis placuit: et paruit illi ois isrl̄. **Sed** et vniūsi p̄ncipes et potentes et cūcti filij regē dauid dederūt manū et subiecti fuerunt salomoni regi. **Magnificauit** q̄q̄ dominus salomonem super omnem isrl̄: et dedit illi gl̄oziaz regni qualem nullus habuit ant̄ euz rex isrl̄. **Igit̄** dauid filij ysaac regnauit super vniuersum isrl̄: et dies quib⁹ regnauit super isrl̄ fuerūt q̄draginta anni. **In** hebron regnauit septem annis et ī iherosolimam trīginta trib⁹: et mortuus est ī senectute bona plenus dierū. et diuitijs et gl̄ozia: et regnauit salomon filij eius p̄ eo. **Hę** aut̄ regis p̄iora et nouissima scripta sunt ī libro samuel videntis et ī libro nathan p̄phete: atq̄ ī volumine gad videntis: vniuersi q̄q̄ regni eius et fortitudinis et tempoz q̄ transferūt s̄ eo siue ī israhel: siue ī cūctis regnis terraz.

Explicit liber paralipomenon primus.

Incipit liber paralipomeno secūdo. CA. I.

Disfortatus est ergo salomon filius dauid ī regno suo: et dñs erat cum eo: et magnificauit eum ī excelsum. **Precepit** q̄q̄ salomon vniuerso israheli tribunis et centurionib⁹ et ducibus

et iudicib⁹ omnis isrl̄ et p̄ncipib⁹ familiarū: et abiit cū vniuersa multitudine ī excelsum gabaon: vbi erat tabernaculū federis dñi: q̄d fecit moyses famulus dei ī solitudine: archam aut̄ dei adduxerat dauid de cariatiarim ī locū quez p̄parauerat ei et vbi fixerat illi tabernaculū: hoc est ī iherosolimam. **Altare** q̄q̄ eneū q̄d fabricatus fuerat beseleel filius vri filij vri ibi erat coram tabernaculo dñi: quod et requisit salomon et omnis ecclesia. **Ascendit** q̄q̄ salomon ad altare eneū coram tabernaculo federis dñi et obtulit ī eo mille hostias. **Ecce** aut̄ ī ip̄a nocte apparuit ei deus dicens. **Postula** q̄d vis: vt dem tibi. **Dixit** q̄q̄ salomon deo. tu fecisti cū dauid patre meo misericordiā magnā: et cōstituisti me regem p̄ eo. **Nunc** q̄q̄ dñe deus: impleat sermo tuus que pollicit⁹ es dauid patri meo. **Tu** em̄ me fecisti regē super populū tuū multū: qui tā innumerabil

est q̄ puluis terre. Da mihi sapientiā et intelligentiam; vt ingrediar et egrediar coram populo tuo. Quis em̄ potest hūc pplm tuum digne qui tam grandis est iudicare? Dixit aut̄ deus ad salomonē. Quia hoc magis placuit cordi tuo. et non postulasti diuitias et substantiā et gloriā. neq; animas eoz qui te oderant; sed nec dies vite plurimos. petisti aut̄ sapientiā et scientiā; vt iudicare possis populum meū super quē constituisti te regē. Sapientia et scientia data sūt tibi. Diuitias aut̄ et substantiā et gloriā dabo tibi; ita vt nullus in regib; nec ante te nec post te fuerit similis tui. Venit ḡ salomon ab excelso gabaon in iherosolimam corā tabernaculo federis; et regnavit sup̄ israhel. Congregauitq; sibi currus et equites; et facti sunt ei mille quadringenti currus et duodecim milia equitū. et fecit eos eē in vrbib; q̄ dzigarū et cū rege in iherosolimam. Prebuitq; rex argentū et aurum in iherosolimam quasi lapides et cedros quasi ficomoros que nascunt̄ in campis multitudine magna. Adducebant aut̄ ei equi de egipto de choa a negociatorib; regis; qui ibant et emebant p̄cio quadringentis equoz sexcentis argenteis et equitū centū quadraginta. Similiter de vniuersis regnis ceteroz et a regib; sirie emptio celebrabat̄.

CA. II.

Creuit aut̄ salomon edificare domū nomini dñi; et palacium sibi. Et numerauit septuaginta milia virorum portantiū humeris; et octoginta milia qui cederent lapides in montib;: p̄positosq; eoz tria milia sexcentos. Misit q; ad hirā regem tyri dicens. Sicut egisti cū dauid patre meo. et misisti ei ligna cedrina vt edificaret sibi domum in qua et habitauit; sic fac mecū vt edificem domū nomini dñi dei mei; et consecrem eam; ad adolendū incensum coram illo et fumigāda aromata. et ad p̄positionē panum sempiternā et olocustomata mane et vespere sabbatis q; et neomenijs et solēnitatib; dñi dei nostri in sempiternum que mandata sunt israhel. Domus em̄ quam edificare cupio magna est. Magnus em̄ deus noster; sup̄ omnes deos. Quis ḡ poterit p̄ualere; vt edificet ei dignas domū. Si celum et celi celozum capere eum nequeūt; quantū ego sū vt possim edificare ei domū

Sed ad hoc tantum vt adoleatur incensum corā illo. Mitte igit̄ mihi virū eruditū qui nouerit opari in auro et argento ere et ferro purpura coccino et iacinto. et qui sciat sculperē celaturas; cum his artificib; q̄s mecū habeo in iudea et in iherosolimam quos p̄parauit dauid pater meus. Sed et ligna cedrina mitte mihi et artheutina et pinea de libano. Scio em̄ q̄ serui tui nouerint cedere ligna de libano. Et erūt serui mei cū seruis tuis vt parent̄ mihi ligna plurima. Domus em̄ quam cupio edificare magna est nimis et ielita. Preterea operarijs qui cesuri sunt ligna seruis tuis dabo in cibaria tritici choros viginti milia; et ordeī choros totidem; et olei q; sata viginti milia. Dixit aut̄ hirā rex tyri p̄ literas q̄s miserat salomoni. Quia dilexit dñs populū suū; idcirco te regnare fecit super eum. Et addidit dicens. Benedictus dñs deus israhel qui fecit celū et terram; qui dedit dauid regi filiū sapientē et eruditū et sensatū atq; prudentem; vt edificaret domū dño. et palacium sibi. Misit ḡ tibi virū prudentem et scientissimum. hiram patrem meū filium mulieris de filiabus dan cuius pater fuit tirus; qui nouerit opari in auro et argento. ere et ferro et marmore et lignis; in purpura q; et iacinto et bisfino et coccino. et qui sciat celare omnes sculpturam. et adinuenire prudenter quod cuiq; in opere necessariū est; cū artificib; tuis et cū artificib; dñi mei dauid patris tui. Triticū ḡ et ordeum et oleū et vinum. que pollicitus es dñe mi mitte seruis tuis. Nos aut̄ cedemus ligna de libano quot necessaria habueris; et applicabim; ea ratibus p̄ mare in ioppē; tuū aut̄ erit transferre ea in iherosolimam. Numerauit igit̄ salomon omnes viros p̄selitos qui erant in terra israhel. post diuinationē quā dinumerauit pater eius et inuenti sunt centum quinquaginta milia et tria milia sexcenti. Fecitq; ex eis septuaginta milia q̄ humeris onera portarēt; et octoginta milia qui lapides de montib; cederēt; tria aut̄ milia et sexcentos p̄positos operuz populi.

CA. III.

cepit salomon edificare domū dñi in iherosolimam in monte moria qui demonstrat̄ fuerat dauid patri ei in loco quē parauerat dauid in area ornan

Iebusei. **C**epit autē edificare mense secundo: a no quarto regni sui. **E**t hec sunt fūdamēta que iecit salomon vt edificaret domus dei: longitudinis cubitos in mēsurā p̄ma sexaginta: latitudinis cubitos viginti. **P**ortū cū vero ante frontem que tetendebat in lōgū. iuxta mēsurā latitudinis dom⁹: cubitoꝝ viginti. **P**orro altitudo centū viginti cubitoꝝ erat. **E**t deaurauit eā intrinsecus auro mundissimo. **D**omū q̄q̄ maiores textit tabulis ligneis abiegnis: et lammas auri obrixi affixit per totū. **S**culpfitq̄ in ea palmas: et quasi catenulas se inuicē oplectentes. **S**trauit q̄q̄ pauimentū templi p̄ciosissimo marmore: decoꝛe multo. **P**orro aurū erat p̄batissimū. **D** cui⁹ lammas textit domū et trabes eius et postes ⁊ parietes ⁊ ostia: ⁊ celauit cherubim in parietib⁹. **F**ecit q̄q̄ domū sancti sanctorū: longitudinē iuxta latitudinē domus cubitoꝝ viginti: ⁊ latitudinem filiter viginti cubitoꝝ. **E**t lammas aureis textit eam quasi talentis sexcentis: sed ⁊ clauos fecit aureos: ita vt singuli clauifilos quinquagenos appenderēt. **C**enacula q̄q̄ textit auro. **F**ecit etiā in domo sancti sanctorū cherubim duos opere statuario: ⁊ textit eos auro. **A**le cherubim viginti cubitis extendebant: ita vt vna ala haberet cubitos quinq̄ et tangeret parietem domus: et altera quinq̄ cubitos habens: alam tangeret alteri⁹ cherub. **S**iliter cherub alteri⁹: ala quinq̄ cubitos habebat: ⁊ tangebatur parietem: et ala eius altera quinq̄ cubitoꝝ alā cherub alteri⁹ attingebat. **I**git̄ ale vtriusq̄ cherub expanse erant: et extendebant p̄ cubitos viginti. **I**psi autē stabāt erectis pedib⁹: ⁊ facies eoz̄ verse erāt ad exteriores domū. **F**ecit q̄q̄ velū ex iacinto purpura cocino et bisso: ⁊ intexuit ei cherubi. **A**n̄te fores etiā templi duas colūnas: que triginta et quinq̄ cubitos habebāt altitudinis. **P**orro capita eoz̄ quinq̄ cubitoꝝ: necnō ⁊ q̄si catenulas in oraculo: et superposuit eas capitib⁹ colūnarum. **M**alagrana etiā centum: que catenulis interposuit. **I**psas q̄q̄ colūnas posuit in vestibulo templi: vnā a dextris ⁊ alterā a sinistris. **E**ā q̄ a dextris erat vocauit iachim: ⁊ q̄ ad leuā vocauit booz.

CA.

III.

Fecit q̄q̄ altare eneum viginti cubi-

toꝝ longitudinis et viginti cubitoꝝ latitudinis ⁊ decē cubitoꝝ altitudinis. **M**are etiā eneū fusile decem cubitis a labio vsq̄ ad labiū: rotūdum p̄ circuitū. **Q**uinq̄ cubitos habebat altitudinis: et funiculis triginta cubitoꝝ abigebat girū eius. **S**ilitudo q̄q̄ bouum erat subter illud. **E**t decem cubitis quedam extrinsecus celature: q̄si duob⁹ versib⁹ aluū maris circūbant. **B**oues autē erant fusiles: ⁊ ipsum mare super duodecim boues impositum erat: quoz̄ tres respiciebant ad aquilonē: ⁊ alij tres ad occidentē. **P**orro tres alij meridiem: et tres q̄ reliqui erāt orientē: habentes mare superpositū. **P**osteriora autē bouum erant intrinsecus sub mari. **P**orro vastitas ei⁹ habebat mēsurā palmi: ⁊ labium illi⁹ erat q̄si labium calicis vel repandi lilij: capiebatq̄ tria milia metretas. **F**ecit q̄q̄ concas decē: ⁊ posuit quinq̄ a dextris ⁊ quinq̄ a sinistris: vt lauaret̄ in eis oīa q̄ iolocauitū oblati erāt. **P**orro in mari sacerdotes lauabant. **F**ecit autē et cadelabra aurea decem scdm̄ speciem quā iusserat fieri: ⁊ posuit ea in templo quinq̄ a dextris ⁊ quinq̄ a sinistris. **N**ecnon et mensas decē ⁊ posuit eas in templo quinq̄ a dextris ⁊ quinq̄ a sinistris. **F**ialas q̄q̄ aureas centum. **F**ecit etiam atrium sacerdotū ⁊ basilicā grādem: ⁊ ostia in basilica q̄ textit ere. **P**orro mare posuit in latere dextro cōtra orientē ad meridiem. **F**ecit autē hiram lebetas et creagras et fialas: et compleuit omne opus regis in domo dei. **H**oc est colūnas duas ⁊ epistilia: ⁊ capita et quasi quedam retiacula: que capita tegerēt sup̄ epistilia. **M**alagrana q̄q̄ quadraginta et retiacula duo: ita vt bini ordines malagranatoꝝ singulis retiaculis iūgerent̄: que p̄tegerēt epistilia et capita colūnarū. **B**ases etiā fecit: ⁊ cōcas: quas supposuit basibus mare vnū: boues q̄q̄ duodecim sub mari et lebetas ⁊ creagras ⁊ fialas. **D**ia vasa fecit salomoni hira pater ei⁹ in domo dñi: ex ere mundissimo. **I**n regione iordanis fudit ea rex in agillosa terra: iter sochet ⁊ saredata. **E**rat autē multitudo vazoꝝ innūabilis: ita vt ignoraret̄ p̄odus eris. **F**ecitq̄ salomon oīa vasa dom⁹ dei: ⁊ altare aureū ⁊ mēsas ⁊ super eas panes p̄positōis. **C**adelabra q̄q̄ eū lucernis suis vt luceret̄ ante oraculū iux̄

ritū ex auro purissimo. ⁊ florentia quedaz
⁊ lucernas. ⁊ forcipes aureos. **D**ia δ auro
mūdissimo facta sunt. **T**himeamateria q̄z
⁊ thuribula ⁊ fialas ⁊ mortariola. ex auro
purissimo. **E**t ostia celauit templi interioris
id est. in sanctasandtorz. ⁊ ostia templi fori
secus aurea. **S**icqz opletū ē omne opus qd
fecit salomon i domo dñi. **CA. V.**

Ptulit igit salomō oia que uerat dauid
pater suus. argentū ⁊ aurū. ⁊ vniuersa va
sa posuit in thesauros domus dñi. **P**ost que
ogregauit maiores natu isrl ⁊ cūctos pñ
cipes tribuū. ⁊ capita familiarū δ filijs isrl
in iherlm. vt adducerēt archam federis do
mini de ciuitate dauid que est in spon. **V**e
nerūt itaqz ad regem omnes viri isrl. i die
solēni mensis septimi. **C**ūqz venissent cūcti
senioz isrl. portauerūt leuite archam. ⁊ itu
lerūt eam. ⁊ omnē paraturam tabernaculi
Porro vasa sanctuarij que erāt in taberna
culo portauerūt sacdotes cū leuitis **R**ex at
salomon ⁊ vniuersus cetus isrl. et omnes q̄
fuerūt ogregati ante archā imolabāt ari
etes ⁊ boues absqz villo numero. **T**āta em̄
erat multitudo victimarū. **E**t inuulerunt
sacerdotes archam federis dñi i locum su
um id est. ad oraculū templi in sanctasand
torz subter alas cherubim. ita vt cherubi
expanderēt alas suas sup locū in quo posi
ta erat archa. ⁊ ipam archam tegerēt cū
vctibz suis **V**ectiū aut quibz portabat ar
cha. qz paululū longiores erāt capita. pa
rebant ante oraculum. **S**i vero quis paulu
lum fuisset extrinsecus. eos videre nō pote
rat. **F**uit itaqz archa ibi vsqz in presentem
diem. **N**ihilqz erat aliud in archa nisi due
tabule. quas posuerat moyses in oreb. quā
do legem dedit dñs filijs isrl egredientibz
ex egipto. **E**gressis aut sacerdotibz de san
ctuario. omnes em̄ sacerdotes qui ibi pote
rāt inueniri sanctificati sunt. nec adhuc i il
lo tpe vices ⁊ misteriorum ordo inter eos
diuisus erat. **T**am leuite q̄ cantores id est
⁊ qui sub asaph erant. ⁊ qui sub heman. et
qui sub ydithū filij ⁊ fratres eorum vestiti
bissimis. cimbalijs ⁊ psalterijs. ⁊ citharis cō
crepabant stantes ad orientalem plagam
altaris. ⁊ cū eis sacerdotes centuz viginti
ca nentes tubis. **I**git cūctis pariter ⁊ tu
bis ⁊ voce ⁊ cimbalijs ⁊ organis. et diuersi

generis musicozz ocmētibz. ⁊ vocem in sub
lime tollentibz longe sonit⁹ audiebat. ita
vt cū dñm laudare cepissent ⁊ dicere. **C**ō
fitemini dño qm̄ bonus. qm̄ in eternū mise
ricordia ei⁹. impleret dom⁹ dei nube. ne pos
sent sacerdotes stare ⁊ ministrare ppter ca
liginē. **C**ompleuerat em̄ gla dñi domū dei.
CA. VI.

Pnc salomon ait. **D**ñs pollicitus ē
vt habitaret in caligine. ego aut
edificauī domū nomi ei⁹. vt habitaret ibi
in perpetuū. **E**t ouertit rex faciē suā. ⁊ be
nedixit vniuerse multitudini isrl. **N**az ois
turba stabat intenta ⁊ ait. **B**enedictus do
minus deus isrl. q̄ qd locut⁹ est dauid pa
tri meo. opere opleuit dicēs. **A** die q̄ eduxi
populū meū de terra egipti. nō elegi ciuita
tem de cūctis tribubus isrl vt edificaret in
ea domus nomini meo neqz elegi quequam
aliū virū vt esset dux in populo meo isrl. s̄
elegi iherlm vt sit nomen meū in ea et elegi
dauid vt ostituerē eū sup populū meū isrl.
Cūqz fuisset voluntatis dauid patris mei.
vt edificaret domuz nomini dñi dei israhel.
dixit dñs ad eū. **Q**uia hec fuit volūtas tua
vt edificares domū nomini meo. bene qdem
fecisti huiuscemodi habere volūtatē. sed
non tu edificabis mihi domū. **V**erūtamen
filius tuus qui egrediet de lumbis tuis. ip
se edificabit domuz nomini meo. **C**ōpleuit
ḡ dñs sermonē suū quē locutus fuerat. et
ego surrexi p dauid patre meo. ⁊ sedi sup
thronū isrl sicut locutus est dñs. ⁊ edifica
ui domū nomini dñi dei isrl. ⁊ posui in ea ar
cham in qua est pactū dñi qd pepigit cū fi
lijs isrl. **S**tetit ḡ coraz altari dñi ex adūso
vniuerse multitudinis isrl. et extendit ma
nus suas. **S**i quidem fecerit salomon basim
eneam ⁊ posuerat eā i medio basilice. habē
tem quinqz cubitos longitudinis. ⁊ quinqz
latitudinis ⁊ tres cubitos altitudis. **S**ta
titqz super eā. ⁊ deinceps flexis genibz con
tra vniuersam multitudinē isrl ⁊ palmis i
celū leuatis ait. **D**ñe deus isrl. nō ē similis
tui deus in celo ⁊ in terra. q̄ custodis pactū
⁊ misericordiā cū seruis tuis. qui ambulāt
corā te i toto corde suo. q̄ pstitisti seruo tuo
dauid patri meo quecūqz locut⁹ fueras ei
⁊ q̄ ore pmiseras opere oplesti. sicut et pñs
tempus pbat. **N**unc ḡ dñe deus isrl imple

seruo tuo patri meo dauid quecuq; locutus es dicens. **N**on deficiet ex te vir coram me qui sedeat sup thronu isrl: ita tm si custodierint filij tui vias tuas. et ambulauerit in lege mea: sicut et tu ambulasti coram me. **E**t nuc dne deus isrl firme sermo tuus: que locutus es seruo tuo dauid. **E**rgo ne credibile est. vt habitet deus cu hominib; sup terram. **S**i celu et celi celoz non te capiunt: quatomagis domus ista qua edificauit. **S**ed ad hoc tm facta est. vt respicias orationes serui tui. et obsecratione eius dne deus meus audias et pces quas fudit famulus tuus coram te: vt apias oculos tuos sup domu istam diebus et noctibus. sup locu in quo pollicitus es vt inuocet nomen tuus: et exaudires orationem qua seruus tuus orat in eo: et exaudias pces famuli tui et ppli tui isrl. **Q**ui cuq; orauerit in loco isto. exaudi d habitaculo tuo id est. de celis. et respiciare. **S**i peccauerit quispiam in pximu suu et iurare contra eu paratus venerit. seq maledicto constringerit coram altari in domo ista tu audies de celo. et facies iudiciu seruoꝝ tuoz: ita vt reddas iniquo via sua in caput pium: et vlciscaris iustum retribuens ei sedm iusticia suam. **S**i supatus fuerit populus tuus isrl ab inimicis. peccabunt em tibi. et ouersi egerint penitentia. et obsecrauerint nomen tuu. et fuerint deprecati in loco isto tu exaudies de celo et respiciare peccato populi tui isrl et reduc eos in terram qua dedisti eis et patrib; eoz. **S**i celo clauso pluuia non fluxerit ppter peccata populi tui. et deprecati te fuerint in loco isto et ofessi nomini tuo. et ouersi a peccatis suis cu eos afflixeris exaudi de celo dne. et dimitte peccata seruis tuis. et populi tui isrl: et doce eos via bona. per qua ingrediant: et da pluuia terre qua dedisti populo tuo ad possidendu. **F**ames si orta fuerit in terra. et pestilentia. erugo et aurugo et locusta et bruceus. et hostes vastatis regionibus portas obsederint ciuitatis omnisq; plaga et infirmitas psserit: si quis de populo tuo isrl fuerit deprecatus agnoscens plagam et infirmitate sua et expanderit manus suas in domo hac: tu exaudies de celo de sublimi scilicet habitaculo tuo. et respiciare: et redde unicuiq; sedm vias suas quas nosti eu habere in corde suo. **T**u em solus nosti co

da filioꝝ hoim: vt timeant te et ambulent in vijs tuis cuictis diebus quibus viuunt super faciem terre qua dedisti patrib; nostris. **E**xternum q; qui non est de populo tuo isrl si venerit de terra longinqua ppter nome tuu magnu et ppter manu tua robustam. et brachiū tuu extenu. et adorauerit in loco isto: tu exaudies de celo firmissimo habitaculo tuo. et facies cuicta p quibus inuocauerit te ille peregrinus: vt sciant oes populi terre nomen tuu. et timeat te sicut populus tuus isrl: et agnoscant q; nomen tuum inuocatu est super domu hac qua edificauit. **S**i egressus fuerit populus tuus ad bellum contra aduersarios suos. p viam in qua miseris eos: adorabunt te contra viam in qua ciuitas hec est qua elegisti. et domus qua edificauit nomini tuo: vt exaudias de celo pces eoz et obsecrationem. et vlciscaris. **S**i aut peccauerit tibi. neq; em est homo qui non peccet. et iratus fueris eis. et tradideris hostib; et captiuos duxerit eos in terra longinqua vel certe que iuxta est. et ouersi in corde suo in terra ad qua captiu duci fuerant egerint penitentia. et deprecati te fuerint in terra captiuitatis sue. dicentes. peccauimus. iniquum fecimus. iniuste egimus: et reuersi fuerint ad te in toto corde suo. et tota aia sua in terra captiuitatis sue. ad qua ducti sunt: adorabunt te extra viam terre tue qua dedisti patrib; eoz. et vrbis qua elegisti. et domus quam edificauit nomini tuo: vt exaudias de celo. hoc est. de firmo habitaculo tuo preces eoz. et facias iudiciu. et dimittas populo tuo quauis peccatori. **T**u es em deus meus. **A**pperiant queso oculi tui: et aures tue intete sint ad orationes que fit in loco isto. **N**unc igitur surge dne deus in requiem tuas: tu et archa fortitudinis tue. **S**acerdotes tui domine deus: induant salutem: et sancti tui letent in bonis. **D**ne deus meus ne auerferis faciem xpi tui. **M**emento misericordiarum dauid serui tui. **C**uq; opleret salomon fundens pces. ignis descendit de celo. et deuorauit olocusta et victimas. et maiestas dñi impleuit domu: nec poterant sacerdotes ingredi templu dñi eo q; impleisset maiestas dñi templu dñi. sed et omnes filij isrl videbant descendentem igne et gloria dñi super domu: et corruetes pmi in terra sup pauimentu

stratū lapide adorauerūt ⁊ laudauerūt do-
mīnū qm̄ bonus: qm̄ in seculū misericordia
eius. Rex autē et omnis populus imolabant
victimas corā dño. **CA. VII.**

Actauit igit̄ rex salomon hostias.
boū vigintiduo milia: arietū centū
viginti milia. **E**t dedicauit domū dei
rex ⁊ vniuersus popul⁹. **S**acerdotes autez
stabant in officijs suis. ⁊ leuite in organis
carmīnū dñi. que fecit dauid rex ad laudā-
dum dñm. qm̄ in seculū misericordia eius:
hymnos dauid canentes p̄ man⁹ suas. **P**o-
ro sacerdotes canebāt tubis ante eos: cū-
ctusq; isrl̄ stabat. **S**anctificauit q; salomō
medium atrij ante templū dñi. **O**btulerat
em̄ ibi olocausta ⁊ adipēs pacificoz: qz al-
tare enē qd̄ fecerat non poterat sustinere
olocausta ⁊ sacrificia ⁊ adipēs. **F**ecit ḡ sa-
lomon solēnitatem i tpe illo septem diebz
⁊ omnis isrl̄ cum eo. ecclesia magna valde:
ab introitu emath vsq; ad torrentē egipti
Fecitq; die octaua collectā. eo qd̄ dedicass̄
altare septē diebz. ⁊ solēnitatē celebrasset
diebz septē. **I**git̄ die vicesimatercia mēsis
septimi dimisit populos ad tabernacula sua.
letātes atq; gaudētes sup̄ bono qd̄ fecerat
dñs dauid ⁊ salomoni ⁊ isrl̄ populo suo. **C**ō-
pleuitq; salomon domū dñi. et domū regis
⁊ omnia que disposuerat in corde suo vt fa-
ceret in domo dñi ⁊ in domo sua. ⁊ p̄speratus
est. **A**pparuit autē ei dñs nocte: ⁊ ait. **A**udi-
ui orationē tuā: ⁊ elegi locum istū mihi in
domū sacrificij. **S**i clausero celū ⁊ pluuia n̄
fluxerit. ⁊ mādauro ⁊ p̄cepero locuste vt
deuoret terram. et misero pestilentiam in
populum meū. ouersus autē populus meus
sup̄ quos inuocātū est nomen meū. d̄p̄cat⁹
me fuerit. ⁊ exquehuerit facies meā. ⁊ ege-
rit penitentiā a vijs suis pessimis: ⁊ ego ex-
audia de celo. ⁊ p̄picius ero peccatis eoz. ⁊
sanabo terrā eoz. **O**culi q; mei erūt ap-
erti ⁊ aures mee erecte: ad orationes ei⁹ qui
in loco isto orauerit. **E**legi em̄ ⁊ sanctifica-
ui locū istum. vt sit nomē meū ibi in semp̄-
ternum. ⁊ p̄maneat oculi mei et cor meuz
ibi cūctis diebz. **T**u q; si ambulaueris co-
ram me sicut ambulauit dauid pater tuus
⁊ feceris iuxta oīa que p̄cepi tibi. ⁊ iustici-
as meas iudiciaq; seruaeris suscitabo thro-
nū regni tui sicut pollicitus sum dauid pa-

tri tuo dicens. **N**on auferetur de stirpe tua
vir qui non sit p̄nceps in isrl̄. **S**i autē auer-
si fueritis ⁊ dereliqueritis iusticias meas ⁊
p̄cepta mea que p̄posui vobis: ⁊ abeuntes
seruieritis dijs alienis ⁊ adoraueritis eos:
euellam vos de terra mea quā dedi vobis. ⁊
domū hanc quā edificauī nomini meo p̄pici-
am a facie mea. ⁊ tradam eā in parabolas
⁊ in exemplū cūctis populis. et domus ista
erit in puerbiū vniuersis transeuntibus: ⁊
dicent stupentes. **Q**uare fecit dñs sic terre
huic et domui huic? **R**espōdebūtq;. **Q**uia de-
reliquerūt dñm deum patrū suoz q̄ eduxit
it̄ eos de terra egipti: et apprehēderūt deos
alienos et adorauerūt eos et coluerūt: idē-
co venerūt sup̄ eos vniuersa hec mala.

CA. VIII.

Completis autē viginti annis postq̄
edificauit salomon domū domini ⁊
domum suam: ciuitates quas dederat hi-
ram salomoni edificauit. et habitare ibi
fecit filios isrl̄. **A**bijt quoque in emath su-
ba. et obtinuit eam ⁊ edificauit palmiram
in deserto: et alias ciuitates munitissimas
edificauit i emath. **E**xtruxitq; betheron su-
periorē: et betheron inferiorē: ciuitates mu-
ratas: habētes p̄otas ⁊ vctes ⁊ seras. **B**a-
laath etiā et omnes vbes firmissimas que
fuerūt salomonis. cūctasq; vbes q̄dzigaz
et vbes equitū. **O**mnia q̄cūq; voluit fecit
rex salomō atq; disposuit. edificauit in isre-
rusalē. et in libano et in vniuersa terra po-
testatis sue. **O**mne populum qui derelictus
fuerat de hebreis et amorreis. ⁊ phereis ⁊
eueis. et iebuseis. qui non erāt de stirpe isrl̄
de filijs eoz et de posteris quos non interfe-
cerāt filij isrl̄ subiugauit salomon i tribu-
tarios vsq; in diē hanc. **P**orro de filijs isrl̄
non posuit vt seruiret operibus regis. **I**psi
em̄ erāt viri bellatores et duces p̄mi. et p̄-
cipes quadrigarū et equitum ei⁹. **O**mnes
autē p̄ncipes exercitus regis salomonis: fu-
erūt ducenti quinquaginta. qui erudiebāt
populū. **F**iliam vero pharaonis trāstulit d̄
ciuitate dauid: in domū quaz edificauerat
ei. **D**ixit em̄. **N**on habitabit vxor mea in
domo dauid regis isrl̄ eo qd̄ sanctificata sit.
quia ingressa est in eam archa dñi. **T**ūc ob-
tulit salomō olocausta dño sup̄ altare dñi
qd̄ extruxerat ante porticū: vt per singulos

dies offerret i eo iuxta pceptu moyfi i lab
batis. ⁊ kalendis ⁊ in festis dieb; ter p an-
num. id est. in solenitate azimoz ⁊ soleni-
tate ebdomadaru ⁊ i solenitate tabnacloz.
Et constituit iux; dispositoz; dauid patris sui
officia sacerdotu in ministerijs suis. ⁊ leui-
tas in ordine suo. vt laudaret et mistraret
coram sacerdotib; iuxta ritum vni⁹ cuiusq;
diei. ⁊ ianitores in diuisionib; suis p portas
⁊ portam. Sic em pceperat dauid homo dei.
Nec ptergressi sunt de mandatis regis ta
sacerdotes q; leuite. ex omnib; q; pceperat.
Et i custodijs thesauroru omnes impensas
iparatas habuit salomon. ex eo die quo fu
dauit domu dñi vsq; in diem quo pfectit ea.
Tunc abiit salomō i asyongaber. ⁊ in bay-
lath. ad ora maris rubri q; est i terra edo.
Misit g; ei hiram p manus seruoꝝ suozum
naues ⁊ nautas gnaros maris. ⁊ abierunt
cu seruis salomonis in ophir. Tuleruntq; in
de quadringeta quinquaginta talēta auri.
⁊ attulerunt ad regē salomonē. **CA. IX.**

Regina q; saba cum audisset fama
salomonis. venit vt tēptaret eum i
enigmatib; in iherl'm. cum magnis
opib; et camelis q; portabant aromata. et
auri plurimū gemmasq; p̄ciosas. Cūq; uis-
set ad salomonē locuta est ei quecūq; erāt
in corde suo. **E**t exposuit ei salomō omnia q;
pposuerat. nec quicq; fuit qd non pspiciu
ei fecerit. **Q**ue postq; vidit sapiētia scilic; salomonis. et domu quā edificauerat. nec i
⁊ cibaria mense eius et habitacula seruoꝝ
⁊ officia ministroꝝ eius ⁊ vestimenta eoz.
picernas q; ⁊ vestes eoz. ⁊ victimas quas
imolabat in domo dñi. nō erat p stupore vl-
tra in ea spirit⁹. **D**ixitq; ad regem. **V**er⁹
est sermo que audierā in terra mea. de vir-
tutib; ⁊ sapientia tua. **N**on credebam nar-
rantib;. donec ipsa uenisset ⁊ vidissent oca-
li mei. ⁊ p̄basset vix medietatē sapientie
tue mihi fuisse narratam. **V**icisti fama vir-
tutib; tuis. **B**eati viri tui ⁊ beati serui tui.
hi qui assistunt coram te omni tēpore. ⁊ au-
diunt sapientia tuā. **S**it dñs deus tuus be-
nedictus q; voluit te ordinare sup thronum
suū regem dñi dei tui. **Q**uia diligit de⁹ isrl
⁊ vult seruare eū in eternum. idcirco posu-
it te super eū regem. vt facias iudicia atq;
iusticia. **D**edit aut; regi centū viginti talē-

ta auri. ⁊ aromata multa nimis. et gemas
p̄ciosissimas. **N**on fuerunt aromata talia.
vt hec que dedit regina saba regi salomo-
ni. **S**ed et serui hira cum seruis salomonis
attulerunt aurū de ophir. ⁊ ligna tigna. ⁊ gē-
mas p̄ciosissimas. **D**e quib; fecit rex de li-
gnis sc; tignis gradus in domo dñi. ⁊ in do-
mo regia. citharas q; ⁊ psalteria cātorib;.
Nūq; visa sūt i terra iuda ligna talia. **R**ex
aut; salomon dedit regine saba cūcta q; vo-
luit. ⁊ que postulauit. ⁊ multo plura q; attu-
lerat ad eū. **Q**ue reuerfa abiit in terrā suā
cū seruis suis. **E**rat aut; p̄dus auri qd af-
ferebat salomoni p singulos annos sexceta
sexaginta sex talenta auri. excepta ea sum-
ma quā legati diuersaru gentiu ⁊ negoci-
atores afferre osueuerant. omnesq; reges
arabie ⁊ satrape terraz. qui oportabat au-
rū ⁊ argentū salomonis. **F**ecit igit; rex salo-
mon ducentas hastas aureas. de summa sex-
centoz aureoz. qui in singulis hastis expē-
debant. **T**recenta q; scuta aurea treceto-
rū aureoz. quib; tegebant singula scuta.
Posuitq; ea rex in armamentario qd erat
ostiu nemore. **F**ecit q; rex soliu eburneum
grāde. ⁊ vestiuit illud auro mūdissimo. **R**ex
q; gradus quib; ascendebat ad soliu. ⁊ sca-
bellū aureū. ⁊ brachiola duo altrimsecus. ⁊
duos leones stātes iuxta brachiola. sed et
alios duodecim leuculos stātes sup sex gra-
dus ex vtraq; parte. **N**on fuit tale solium
in vniuersis regnis. **O**mnia q; vasa cōiuij
regis erāt aurea. ⁊ vasa domus saltus liba-
ni ex auro purissimo. **A**rgentū em in dieb;
illis p nihilo reputabat. **S**iquidem naues
regis ibant in tharsis cū seruis hira semel i
trib; annis. ⁊ deferebant inde aurū ⁊ argē-
tū ⁊ ebur ⁊ simias ⁊ pauos. **M**agnificatus
est igit; salomon sup omnes reges terre
p diuitijs ⁊ gloria. **O**mnesq; reges terarū
desiderabant videre faciē salomonis. vt au-
dirēt sapientiaz quam dederat deus i corde
eius. **E**t deferebant ei munera. vasa argen-
tea ⁊ aurea. ⁊ vestes. ⁊ arma. et aromata.
equos ⁊ mulos p singulos annos. **D**abu-
it q; salomō quadraginta milia equoz i sta-
bulis. ⁊ currūz equitūq; duodecim milia.
Constituitq; eos in vrbibus quadrigarū.
⁊ vbi erat rex in iherl'm. **E**xercuit etiā potes-
tatem sup cūctos reges a flumine eufratē

vsq; ad terrā philistinorū: et vsq; ad termi-
nos egipti. Tantāq; copiā prebuit argēti
in iherlm̄ quasi lapidū: et cedrorū tantā mlti-
tudinē velut ficomoz que gignūt in cam-
pestrib; Adducebant autē ei equi d̄ egipto
cūctisq; regionib; Reliqua autē operū salo-
monis priorū et nouissimoz scripta sunt in
verbis nathan p̄phete: et in libris abie sylo-
nitis: in visione q̄q; addo vidētis ostra ihero-
boam filiū nabath. Regnavit autē salomō
in iherlm̄ sup omnem isrl: quadraginta annis
Dormiuitq; cū patrib; suis: et sepelierunt
eū in ciuitate dauid: regnavitq; roboam fi-
lius eius p̄ eo. CA. X.

Rofectus est autē roboam in siclem
p̄ illuc em̄ cūctus isrl ouenerat vt osti-
tuerēt eum regem. Quōd cū audisset
iheroboam filius nabath qui erat i egipto
fugerat quippe illuc ante salomonē. statim
reuersus est. Vocauerūtq; eū et venit cum
vniuerso isrl: et locuti sunt ad roboam dicē-
tes. Pater tuus durissimo iugo nos p̄ffit-
tu leuioza impera patri tuo qui nobis ip̄-
suis grauem seruitutem: et paululū de one-
re subleua. vt seruiam; tibi. Qui ait. Post
tres dies reuertim; ad me. Cūq; abiisset p̄p̄
inijt ofiliūcū semib; qui steterāt cū patre ei-
us salomōe dū adhuc viueret dicēs. Quid
datis ofilij vt respōdeam p̄plo. Qui dixerūt
ei. Si placueris populo huic et leueris eos
verbis clementib; seruient tibi omni tem-
pore. At ille reliquit ofiliū senū: et cū iuueni-
b; tractare cepit qui cū eo nutriti fuerāt.
et erent in comitatu illius. Dixitq; ad eos.
Quid vobis videt. vel respōdere quid debeo
populo huic qui dixit mihi. Subleua iugū
quod imposuit nobis pater tuus. At illi respō-
derūt vt inuenes et nutriti cū eo in delicijs
atq; dixerūt. Sic loqueris populo qui dix-
it tibi. pater tuus aggrauauit iugū nostrū
tu subleua: et respōdebis ei. Minim; digite
meus: grossiō est lumbis patris mei. Pat-
er meus imposuit vobis graue iugus: et ego
maius p̄dus apponam. Pater meus ceci-
dit vs flagellis: ego vero cedam vs scor-
pionib; Venit ḡ iheroboam et vniuersus po-
pulus ad roboam die terciō sicut p̄ceperat
eis. Respōditq; rex dura. derelicto ofilio se-
niorū: locutusq; est iuxta iuuenū volūtātē.
Pater me; graue vobis imposuit iugū: quod

ego graui; facias. Pater me; cecidit vs
flagellis: ego vero cedam vs scorpionib;.
Et non acquieuit populi p̄cib;. Erat em̄ vo-
lūtatis dei: vt opleret sermo eius. quē locu-
tus fuerat p̄ manū abie sylonitis ad ihero-
boam filiū nabath. Populus autē vniuersus
rege duriora dicente: sic locutus est ad eū.
Non est nobis pars in dauid: neq; heredi-
tas in filio ysai. Reuertere in tabernacula
tua isrl. Tu autē pasce domū tuam dauid.
Et abiit isrl in tabernacula sua. Super fili-
os autē isrl qui habitabant in ciuitatibus
iuda: regnavit roboam. Misitq; rex roboam
aduram qui p̄erat tributis: et lapidauerūt
eum filij isrl: et mortuus est. Porro rex ro-
boam currū festinauit ascendere: et fugit i
iherlm̄. Recessitq; isrl a domo dauid: vsq; in
diem hāc. Factū est autē cū audisset omnis
isrl qd reuersus esset iheroboam: miserunt
et vocauerūt eū ogregato cetu et ostituerūt
eum regem sup omnes isrl: nec secutus est
quispiā domū dauid p̄ter tribū iuda solā.

CA. XI.

Em̄ autē roboam in iherlm̄: et osto-
cauit vniuersas domū iuda et benia-
min centū octoginta milia electoz atq; bel-
lantiū: vt dimicaret ostra isrl et cōuerteret
ad se regnū suum. Factus est sermo dñi ad
semeiam hominē dei dicens. Loquere ad ro-
boam filiū salomonis regem iuda: et ad vni-
uersum isrl. qd est in iuda et beniamin. Hęc
dicit dñs. Nō ascendetis neq; pugnabitis
cōtra fratres vestros: reuertat vnusquisq;
in domū suam. qz in ea hoc gestū est volūta-
te. Qui cū audisset sermonē dñi reuē sunt
ne c̄ prexerūt ostra iheroboam. Habitauit au-
tē roboam in iherlm̄: et edificauit ciuitates
muratas i iuda: extruxitq; bethleē et ethā
et thexue. bethsur q̄q; et socco et adollā necnō
et geth et maresa et ziph: sed et adurā et la-
chis et azecha. saraa q̄q; et abialon et hebron
que erant i iuda et beniamin: ciuitates mu-
nitissimas. Cūq; clausisset eas muris. posu-
it i eis p̄ncipes ciborūq; horr ea. hoc est olei
et vini. Sed et in singulis vrbib; fecit arma-
ntaria scutoz et hastaz: firmavitq; eas sū-
ma diligētia: et imperauit super iudā et beni-
amin. Sacerdotes autē et leuite qui erant in
vniuerso isrl. venerūt ad eū de cūctis sedib;
suis: relinquētēs suburbana et possessiones

suas. et transeuntes ad iudam et iherusalem; eo quod abiecerat eos iheroboam et posteri eius ne sacerdotio domini fungerent: qui constituit sibi sacerdotes excelsorum et demoniorum vitulorumque quas fecerat. Sed et de cunctis tribubus israel quecumque dederant cor suum ut quererent dominum deum israel. venerunt in iherusalem ad imolandum victimas suas coram domino deo patrum suorum: et roborauerunt regnum iuda: confirmauerunt roboam filium salomonis per tres annos. Ambulauit enim in vijs dauid et salomonis annis tamen tribus. Duxit autem roboam uxorem maalath filiam iherimuth filij dauid: abia autem quam filiam heliab filij ysai: que peperit ei filios ieus et somoria et zoom. Post hanc quam accepit maachab filiam absolon: quam peperit ei abia et abia et ziza et salomith. Amavit autem roboam maachab filiam absolon: super omnes uxores suas et concubinas. Nam uxores decem et octo duxerat: concubinas autem sexaginta: et genuit viginti octo filios et sexaginta filias. Constituit vero in capite abiam filium maacha ducentem super omnes fratres suos: ipsum enim regem facere cogitabat: quia sapientior fuit et potentior super omnes filios eius: et in cunctis finibus iuda et beniamin et in vniuersis ciuitatibus muratis. prouiditque eis escas plurimas: et multas praeiuit uxores. CA. XII.

Unquam roboratum fuisset regnum roboam et confortatum: dereliquit leges domini et omnis israel cum eo. Anno autem quinto regni roboam. ascendit sesac rex egypti in iherusalem quia peccauerunt domino: cum mille ducentis curribus et sexaginta milibus equitum. Nec erat numerus vulgi quod venerat cum eo ex egypto: libies scythae et trogodite et ethiopes: cepitque ciuitates munitissimas in iuda. et venit usque in iherusalem. Semeias autem propheta ingressus est ad roboam et principes iuda qui congregati fuerant in iherusalem fugientes sesac: Dixitque ad eos. Haec dicit dominus. Vos reliquistis me: et ego reliqui vos in manu sesac. Conseruati quoque principes israel et rex dixerunt. Iustus est dominus. Cumque vidisset dominus quod humiliati essent: factus est sermo domini ad semeiam dicens. Quia humiliati sunt non disperdam eos: daboque eis pauculum auxilium: et non stillabit furor meus super iherusalem per manum sesac. Verumtamen seruiet ei: ut sciat distantiam seruitutis mee et seruitutis regni terrarum. Recessit itaque

sesac rex egypti ab iherusalem: sublati sunt thesaurus domus domini et domus regis: omniaque secum tulit. et clipeos aureos quos fecerat salomon per quibus fecit rex eneas: et tradidit illos principibus scutariorum qui custodiebant vestibulum palatii. Cumque introiret rex domum dei: veniebant scutarii et tollebant eos iterumque referebant eos ad armamentarium suum. Verumtamen quia humiliati sunt auersa est ab eis ira domini: nec deleri sunt penitus. Si quidem et in iuda inuenta sunt opera bona. Confortatus est ergo rex roboam in iherusalem: atque regnavit. Quadraginta autem et vnius annus erat cum regnare cepisset: et decem et septem annis regnavit in iherusalem urbe quam elegit dominus: ut confirmaret nomen suum ibi: de cunctis tribubus israel. Nomen autem matris eius naama amanites. Fecitque malum et non parauit cor suum ut quererent dominum. Opera vero roboam prima et nouissima scripta sunt in libris semeie prophete et addo videtur: et diligenter exposita. Pugnavitque aduersum se roboam et iheroboam cunctis diebus. Et dormiuit roboam cum patribus suis sepultusque est in ciuitate dauid: et regnavit abia filius eius pro eo. CA. XIII.

In octauodecimo regis iheroboam regnavit abia super iudam. Tribus annis regnavit in iherusalem. Nomen quoque matris eius michaia: filia vrilael de gabaa: et erat bellum inter abiam et iheroboam. Cumque misisset abia certamen et haberet bellicosissimos viros: et electorum quadraginta milia iheroboam destruxit e contra aciem octoginta milia virorum: qui et ipsi electi erant et ad bella fortissimi. Stetit ergo abia super morem semerum: qui erat in effraim: et ait. Audi iheroboam et omnis israel. Num ignoratis quod dominus deus israel dederit regnum dauid super israel in sempiternum: ipsi et filij eius in pactum salis. Et surrexit iheroboam filius nabath seruus salomonis filij dauid: et rebellauit contra dominum suum. Congregati quoque sunt ad eum viri vanissimi et filij belial: et proualuerunt contra roboam filium salomonis. Porro roboam erat rudis et corde pauido: nec potuit resistere eis. Nunc ergo vos dicitis quod resistere possitis regno domini quod profidet per filios dauid: Habetis quoque grande populi multitudinem: atque vitulos aureos quos fecit vobis iheroboam in deos. Et eiecistis sacerdotes domini filios aaron atque leuitas: et

Fecistis vobis sacerdotes sic omnes populi fratrum. Quicumque venerit et iniciaverit manum suam in thauro; in bobus; et in arboribus septem: fit sacerdos eorum qui non sunt dii. **N**oster autem dominus deus est: quem non relinquitur. Sacerdotes quoque ministrant domino de filiis aaron; et leuite sunt in ordine suo: olococausta quoque offerunt domino per singulos dies: mane et vespere: et thimiam iuxta legis precepta offerunt; et proponunt panes in mensa mundissima. **E**st quoque apud nos candelabrum aureum; et lucerna eius: ut accendantur spiritus ad vespere. **N**os quippe custodimus precepta domini dei nostri: que vos reliquistis. **E**rgo in exercitu nostro dux deus est; et sacerdotes eius qui clangunt tubis et resonant contra vos. **F**ilii israel. **N**olite pugnare contra dominum deum patrum vestrorum: quia non vobis expedit. **N**ec illo loquente: iheroboam retro moliebat in hiis dias. **C**umque ex adverso hostium staret: ignorante iuda suo ambiebat exercitu. **R**espiciens quoque iudas vidit instare bellum ex adverso et post tergum; et clamavit ad dominum ac sacerdotes tubis canere ceperunt: omnesque viri iuda vociferati sunt. **E**t ecce illis clamantibus: perterritus deus iheroboam et omnem israel qui stabat ex adverso abia et iuda fugeruntque filii israel iuda: et tradidit eos deus in manu eorum. **P**ercussit ergo eos abia et populus eius plaga magna: et corruerunt vulnerati ex israel quingenta milia virorum fortium. **H**umiliati quoque sunt filii israel in tempore illo: et vehementissime confortati filii iuda: eo quod sperassent in domino deo patrum suorum. **P**ersecutus est autem abia fugientes iheroboam: et cepit civitates eius: bethel et filias eius: et ihsana cum filiabus suis: effron quoque et filias eius. **N**ec valuit ultra resistere iheroboam in diebus abia. **Q**uem percussit dominus et mortuus est. **I**gitur abia confortato imperio suo accepit uxores quatuordecim: precevitque vigintiduos filios: et sedeci filias. **R**eliqua autem sermonum abia variisque operum eius: scripta sunt diligentissime in libro advo prophete

CA. XIII.

Dimittit autem abia cum patribus suis: et sepelierunt eum in civitate david.

Regnavit quoque asa filius eius pro eo. **I**n cuius diebus quieuit terra annis decem. **F**ecit ergo asa quod bonum et placitum erat in conspectu dei sui: et subvertit altaria peregrini cultus: et excelsa: et confregit statuas: lucosque succidit: et pre-

cepit iude ut quereretur dominum deum patrum suorum: et faceret legem: et universa mandata. **E**t abstulit de civitatibus iuda aras et fana: et regnavit in pace. **E**dificavit quoque vrbes munitas in iuda: quia quietus erat et nulla temporibus eius bella surrexerant: pacem domino largiente. **D**ixit autem iude. **E**dificemus civitates istas: et vallemus muris: et roboremus turribus et portis et seris: donec a bellis quieti sunt omnia: eo quod quaesierimus dominum deum patrum nostrorum et dederit nobis pacem per girum. **E**dificaverunt igitur: et nullum in extruendo impedimentum fuit. **H**abuit autem asa in exercitu suo portantium scuta et hastas de iuda trecenta milia: de beniamin vero scutariorum et sagittariorum ducenta octoginta milia. **O**mnesque isti viri fortissimi. **E**gressus est autem contra eos zara ethiops cum exercitu suo decies centena milia: et curribus trecentis: et venit usque maresa. **P**orro asa prexit obviam ei: et instruxit aciem ad bellum in valle sephata que est iuxta maresa: et invocavit dominum deum et ait. **D**omine non est apud te vlla distantia: verum in paucis auxiliieris aut in pluribus adiuvata nos domine deus noster. **I**n te enim et in tuo nomine habentes fiduciam: venimus contra hanc multitudinem. **D**omine deus noster tu es: non prevaleat contra te homo. **E**xterritus itaque dominus ethiopes coram asa et iuda. **F**ugeruntque ethiopes et persecutus est eos asa et populus qui cum eo erat usque gerara. **E**t ruerunt ethiopes usque ad interitionem: quia domino cedente occisi sunt et exercitu illius preliante. **T**ulerunt ergo spolia multa: et percusserunt civitates omnes per circuitum gerare: grandis quippe civitatos terrorem inuasit: et diripuerunt vrbes: et multam predam asportaverunt: sed et caulas omnium destruentes tulerunt pecorum infinitam multitudinem camelorum: reusque sunt in iherusalem.

CA. XV.

Zarias autem filius obed factus in spiritu dei: egressus est in occursum asa et dixit ei. **A**udite me asa: et omnis iuda et beniamin. **D**ominus vobiscum quia fuistis eius: eo si quaesieritis eum: invenientis. **S**i autem dereliqueritis eum: derelinquet vos. **T**ransibunt autem multi dies in israel absque deo vero: et absque sacerdote: absque doctore quoque et absque lege. **C**umque reuerhi fuerint in angustia sua ad dominum deum israel: quaesierint eum: reperient eum

In tempore illo non erit pax egredienti et ingredienti: sed terrores vndiq; in cunctis habitatoribus terrarū. Pugnabit enim gens contra gentē: et ciuitas contra ciuitatē: quia dominus turbabit eos in omni angustia. Vos ergo confortamini: et non dissoluant manus vestre: erit enim merces operi vestro. Quod cum audisset asa verba scilicet et prophetiam azarie filij obeth prophete confortatus est: et abstulit ydola de omni terra iuda et de beniamin et ex vrbibus quas cepat montis effraim: et dedicauit altare domini quod erat ante porticum domini: congregauitque vniuersum iudam et beniamin: et aduenas cum eis de effraim et manasse et de symeon. Plures enim ad eum confugerat ex israel: videtes quod dominus deus illius esset cum eo. Cumque venissent in iherosolimam mense tercio anno decimo quinto regni asa: imolauerunt domino in die illa de manubijs: et pedes quos adduxerant: boues septingentos: et arietes septem milia: et intrauit ex more ad corroborandum fedus: ut quererent dominum deum patrum suorum in toto corde et in tota anima sua. Siquis autem inquit nonauerit dominum deum israel: morietur a minimo usque ad maximum a viro usque ad mulierem. Iuraueruntque domino voce magna in iubilo et in clangore tube et in sonitu buccinarum: omnes qui erant in iuda cum execratione. In omni enim corde suo iurauerunt et in tota voluntate quesierunt eum et inuenerunt. Prestititque eis dominus requiem per circuitum suum. Sed et maacha mater asa regis ex Augusto deposuit imperio: eo quod fecisset in lucum simulacrum papi quod omne destruxit: et in frustra comminuens obussit in torrente cedron. Excelsa autem derelicta sunt in israel. Attamen cor asa erat perfectum cunctis diebus eius. Ea que viderat pater suus et ipse intulit in domum domini argentum et aurum vasorumque diuersam suppellectilem. Bellum vero non fuit usque ad tricesimum annum regni asa. CA. XVI.

Anno autem tricesimo sexto regni eius ascendit baasa rex israel in iudam et muro circumdabat rama: ut nullus tunc possit egredi et ingredi de regno asa. Protulit autem asa argentum et aurum de thesauris domus domini et de thesauris regis: misitque ad benadab regem sirie qui habitabat in damasco dicens: Fedus inter te et me est. Paterque meus et pater tuus habuere concordiam: quod obrem misi tibi argentum et aurum: ut rupto

federe quod habes cum baasa rege israel facias eum a me recedere. Quo coperto benadab misit principes exercituum suorum ad vrbes israel qui percusserunt abion et dan et abelmaim et vniuersas vrbes muratas. Quod cum audisset baasa desinit edificare rama: et intermisit opus suum. Porro asa rex assumpsit vniuersum iuda et tulerunt lapides de rama et ligna que edificationi preparauerat baasa: edificauitque ex eis gabaa et maspha. In tempore illo venit anani propheta ad asa regem iuda: et dixit ei. Quia habuisti fiduciam in rege sirie et non in domino deo tuo idcirco euasit sirie regis exercitus de manu tua. Nonne ethiopes et libies multo plures erant quadrigis et equitibus et multitudine nimia: quos cum in domino credidisses: tradidit in manu tua? Deuss enim domini ostendit vniuersam terram: et prebet fortitudinem his qui corde perfecto credunt in eum. Scilicet igitur egisti: et propter hoc etiam presentia tempore aduersum te bella consurgent. Tratusque asa aduersus videtur iussit eum mitti in neruum. Valde quippe super hoc fuerat dominus indignatus et interfecit de populo in tempore illo plurimos. Opera autem asa prima et nouissima scripta sunt in libro regum iuda et israel. Egrotauit etiam asa anno tricesimo nono regni sui dolore pedum vehementissimo: et nec in infirmitate sua quesuit dominum: sed magis in medicorum arte confisus est. Dormiuitque cum patribus suis et mortuus est anno quadragessimo primo regni sui: et sepelierunt eum in sepulchro suo quod fodrat sibi in ciuitate dederunt. Posueruntque eum super lectulum suum plenum aromatibus et unguentis meretricijs: que erant pigmentariorum arte confecta: et obusserunt super eum ambitione nimia. CA. XVII.

Egnauit autem iosaphat filius eius pro eo: et inualuit contra israel. Constituitque militum numeros in cunctis vrbibus iuda que erant vallate muris: pretereaque disposuit in terra iuda et in ciuitatibus effraim quas ceperat asa pater eius. Et fuit dominus cum iosaphat: quia ambulauit in vijs dauid patris sui primis: et non sperauit in baalim sed in deo patris sui: et prexit in preceptis illius et non iuxta peccata israel. Confirmauitque dominus regnum in manu eius: et dedit omnia iuda munera iosaphat factique sunt ei infinite diuitie et multa gloria. Cumque sumpsisset eorum eius audaciam: propter

in ore omnium prophetarum tuorum: et dominus locutus est de te mala. Accessit autem sedechias filius ebanana: et percussit michae maxillam: et ait. Per quam viam transiit spiritus domini a me ut loqueretur tibi? Dixitque michaeas. Tu ipse vide bis in die illo: quando ingressus fueris cubi culum de cubiculo: ut abscondaris. Precepit autem rex israel dicens. Tollite michaeam et ducite eum ad amon principem civitatis: et ad ioas filium amelech: et dicetis. Hec dicit rex. Mittite huic in carcerem: et date ei panis modicum: et aque paucillam: donec revertar in pace. Dixitque michaeas. Si reversus fueris in pace: non est dominus locutus in me. Et ait. Audite omnes populi. Igitur ascenderunt rex israel et iosaphat rex iuda in ramoth galaath. Dixitque rex israel ad iosaphat. Mutabo habitum: et sic ad pugnam vadam: tu autem indue vestibus tuis. Mutatoque rex israel habitu venit ad bellum. Rex autem sirie preceperat ducibus equitatus sui dicens. Ne pugnetis: contra minimum aut contra maximum nisi contra solum regem israel: itaque cum vidissent principes equitatus iosaphat: dixerunt. Rex israel est iste: et circumdederunt eum dimicantes. At ille clamavit ad dominum: et auxiliatus est ei: atque audivit eos ab illo. Cum enim vidissent duces equitatus quod non esset rex israel: reliquerunt eum. Accidit autem ut unusque populo sagittam in icertum faceret: et percuteret reges israel inter cervicem et scapulas. At ille aurige suo ait. Converterte manum tuam: et educ me de acie: quia vulneratus sum. Et finita est pugna in die illo. Porro rex israel stabat in curru suo contra firos usque ad vesperam: et mortuus est occidente sole.

CA. XIX.

Reversus est autem iosaphat rex iuda in domum suam pacifice in iherusalem. Cui occurrit iehu filius anani videns: et ait ad eum. Impio prebes auxiliium: et his qui odert dominum amicitia iungeris: et idcirco ira quidem domini merebaris: sed bona opera inuenta sunt in te: eo quod abstuleris lucos de terra iuda: et impauperaveris cor tuum ut requireres dominum deum patrum tuorum. Habitavit ergo iosaphat in iherusalem. Rursusque egressus est ad populum de berabee usque ad montem effraim: et revo-
cavit eos ad dominum deum patrum suorum: constituitque iudices terre in civitatibus iuda munitis per singula loca: et precipiens iudicibus

Videte autem quid faciatis. Non enim hominis exercetis iudicium sed domini: et quodcumque iudicaveritis in vos redudabit. Sit timor domini vobiscum: et cum diligentia cuncta facite. Non est enim apud dominum deum nostrum iniquitas: nec personarum acceptio: nec cupido munerum. In iherusalem quae constituit iosaphat levitas et sacerdotes et principes familiarum ex israel ut iudicium et causam domini iudicaret habitatoribus eius: precepitque eis dicens. Sic ageris in timore domini fideliter et corde perfecto. Omnem causam quae venerit ad vos fratrum vestrorum quae habitant in urbibus suis: inter cognationes et cognationem ubicumque questio est de lege et mandato: de ceremoniis: de iustificationibus ostendite eis ut non peccent in dominum: et ne veniat ira super vos et super fratres vestros. Sic ergo agentes non peccabitis. Amarias autem uterque sacerdos et pontifex vester in his quae ad deum pertinent praesidebit. Porro zabadias filius ismahel qui est dux in domo iuda super ea opera erit quae ad regis officium pertinent. Habetisque magistros levitas coram vobis: confortamini et agite diligenter: et erit dominus vobiscum in bonis.

CA. XX.

Hec congregati sunt filii moab et filii amon et cum eis de amonitis ad iosaphat: ut pugnarent contra eum. Veneruntque nuntii: et indicaverunt iosaphat dicentes. Venit contra te multitudo magna de his locis quae trans mare sunt et de siria: et ecce consistunt in asafothamar quae est engaddi. Josaphat autem timore perterritus totum se contulit ad rogandum dominum et praedicavit ieiunium universo iuda. Congregatusque est iudas ad deprecandum dominum: sed et omnes de urbibus suis venerunt ad obsecrandum eum. Cumque stetit iosaphat in medio caetu iude et iherusalem in domo domini ante atrium novum ait. Domine deus patrum nostrorum tu es deus in celo et dominaris cunctis regnis gentium. In manu tua est fortitudo et potentia: nec tibi quisquam potest resistere. Domine tu deus noster interfecisti omnes habitatores terre huius coram populo tuo israel: et dedisti eam semini abraam amici tui in sempiternum. Habitaveruntque in ea: et extruxerunt in illa sanctuarium nomini tuo: dicentes. Si irruerint super nos mala: gladius iudicij: pestilentia et fames: stabimus coram domo hac in conspectu tuo: in qua invocatum est

nomē tuū. et clamabim⁹ ad te i tribulatioib⁹
nostris: et exaudies saluosq; facies. **N**unc
igit̃ ecce filij amon et moab et mons seir per
quos nō accessisti isrl̃ vt transirent qñ egre
diebant de egipto. sed declinauerūt ab eis
et non interfecerūt illos: eōtrario agūt. et
nitunt̃ eijcere nos de possessione quā edidit̃
tū nobis de⁹ noster. **E**rgo nō iudicabis eos.
In nobis quidē non est tanta fortitudo. vt
possim⁹ huic multitudinī resistere. q̃ irruit
sup nos: s; cū ignorem⁹ qd̃ agē debeamus
hoc solū habem⁹ residui. vt oculos nostros
dirigam⁹ ad te. **O**mnis vero iuda stabat
corā dño. cum puulis et vxoribus et liberis
suis. **E**rat autēz iazibel filius zacharie filij
banaie filij iehibel filij mathanie leuites de
filijs asaph: super quē fact⁹ est spirit⁹ dñi.
in medio turbe et ait. **A**tendite ois iuda et
qui habitatis in iherlm̃: et tu rex iosaphat.
Hec dicit dñs vobis. **N**olite timere: nec pa
ueatis hanc multitudinē. **N**on est em̃ ṽra
pugna: sed dei. **C**ras descendetis otra eos.
Ascensuri em̃ sunt p cliuum noie fis: et mue
nietis illos in sūmitate torrentis q̃ est cōt̃
solitudinē iherul̃. **N**on em̃ eritis vs q̃ di
micabitis: sed t̃mōto osidenter stete: et vi
debitis auxiliū dñi sup vos. **I**uda et iherlm̃
nolite timere nec paueatis: c̃s egrediemini
otra eos: et dñs erit vobiscū. **I**osaphat g̃ et
iuda et oēs habitatores iherlm̃ ceciderūt p
ni in terrā coram dño: et adorauerūt eum.
Porro leuite de filijs caath et de filijs chore
laudabāt dñm deum isrl̃ voce magna in ex
cellsum. **C**ūq; mane surrexissent egressi sūt
p desertū thecuc: profectisq; eis stans iosaphat
in medio eoz dixit. **A**udite me viri
iuda: et omnes habitatores iherlm̃. **C**redite
in dño deo vstro: et securi eritis: credite
pphetis eius: et cūcta euenient psp̃era. **D**e
ditq; osiliū p̃lo: et statuit cantores domini
vt laudaret̃ eum in turmis suis. et antecē
derēt exercitū: ac voce cōsona dicerēt. **C**ō
fitemini domino: quoniam in eternū mise
ricordia ei⁹. **C**ūq; cepisset laudes canere:
vertit dñs insidias eoz i semetip̃os filioz
se; amon et moab. et montis seir. qui egres
si fuerāt vt pugnarent cōtra iudam: et per
cussi sunt. **N**āq; filij amon et moab osurrex
erūt aduersum habitatores mōtis seir: vt
interficerēt et deleret̃ eos. **C**ūq; hoc opere

ppetrasset: etiā i semetip̃os vtr̃ mutuisq;
ocidere vulnerib⁹. **P**orro iudas cū venisset
ad speluncam q̃ respicit solitudinem vidit
p̃ ocul omne; late regionē plenam cadaue
ri b⁹: nec supesse quēquam qui necem potu
isset euadere. **V**enit g̃ iosaphat et ois ppl⁹
cum eo ad detrahēda spolia mortuoz: inue
nerūtq; inter cadauera variā supelle d̃ile
vestes q; et vasa p̃ciosissima. et diripuerūt:
ita vt omnia portare non possent nec p tres
dies spolia auferre. p̃ p̃ede magnitudine.
Die aut̃ quarto congregati sunt in valle be
nedi ctionis. **E**t em̃ qm̃ ibi bñdixerūt dño:
vocauerūt locū illum vallis benedictionis.
vsq; in p̃sentē diem. **R**euerfusq; est ois vir
iuda et habitatores iherlm̃. et iosaphat ante
eos in iherlm̃ cum leticia magna: eo qd̃ dedis
set eis dñs gaudiū de inimicis suis. **I**ngres
sio; sūt i iherlm̃ cū psalterijs et citharis et tu
bis in domum dñi. **T**erruit aut̃ pauor dñi su
per vniuersa regna terrarū: cum audissent
q̃ pugnasset dñs otra inimicos isrl̃: q̃euit
q; reguuz iosaphat: et p̃buit ei pacē dñs p
circūitum. **R**egnavit igit̃ iosaphat sup iu
dam: et erat trigintaquinq; annoz cū reg
nare cepisset. **V**iginti aut̃ et quinq; annis re
gnauit in iherlm̃: et nomē matris ei⁹ azuba
filia selachi: et ambulauit in via patris sui
asa: nec declinauit ab ea faciens q̃ placita
erant coraz dño. **V**erūt̃ excelsa n̄ abstulit
et adhuc populus non direxerat cor suū ad
dñm deum patrū suoz. **R**eliqua aut̃ gesto
rū iosaphat p̃oz et nouissimoz scripta sūt
i verbis iehu filij anani q̃ digessit i libro re
guuz isrl̃. **P**ost hec inijt amicitias iosaphat
rex iuda cū ochozia rege isrl̃ cui⁹ opa fue
rūt impiissima: et particeps fuit vt f̃aceret
naues q̃ irent in tharhis: fecerūtq; classem
in asogaber. **P**rophetauit aut̃ eliezzer fili⁹
todan de maresa ad iosaphat dicens. **Q**uia
habuisti fedus cū ochozia. p̃cussit dñs opa
tua: otriteq; sunt naues: nec pot̃ erūt ire in
CA. **XXI.** tharhis.
Domiuit autē iosaphat cū patrib⁹
suis: et sepultus est cū eis i ciuitate
dauid: regnavitq; iozam fili⁹ eius pro eo.
Qui habuit fratres filios iosaphat: azariā
et iahibel. et zachariam et azariam et mich
ahel. et saphaciam. **D**ñes hi filij iosaphat
et egis iuda. **D**editq; eis pater suus multa

munera argenti et auri: et pensationes cum ciuitatibus munitissimis in iuda: regnum autem tradidit iozam eo quod esset primogenitus. **S**u rexit autem iozā sup regnū patris sui. Cūq; se confirmasset: occidit omnes fratres suos g ladio: et quosbā de principibus iuda. Trigintaduoz annoz erat iozā cū regnare cepisset: et octo annis regnavit in iherusalem: ambulauitq; in vijs regū isrl' sicut egerat domus achab. **F**ilia quippe achab erat vxor eius. **E**t fecit malū in conspectu dñi. **N**oluit autē dñs disperdere domū dauid ppter pactum quod iurauerat cū eo: et quia promiserat ut daret ei lucernam et filijs eius omni tempore. **I**n diebus illis rebellauit edom ne esset subditus iude: et constituit sibi regem. Cūq; transiret iozā cū principibus suis: et cuncto equitatu qui erat secū: surrexit nocte: et percussit edom quod se circumdederat: et omnes duces equitatus eius. **A**ttamen rebellauit edom ne esset subditus iuda vsq; ad hanc diem. **E**o tempore et lobna recessit ne esset sub manu illius. **D**ereliquit autem dñm deum patrum suorum: insuper et excelsa fabricatus est in vrbibus iuda: et fornicari fecit habitatores iherusalem: et puaricari iudam. **A**llate sunt autē ei littere ab helia propheta: in quibus scriptum erat. **H**ec dicit dominus deus dauid patris tui. **Q**uoniam non ambulasti in vijs iosaphat patris tui: et in vijs asar regis iuda: sed incessisti per iter regum israel: et fornicari fecisti iudam: et habitatores iherusalem: imitatus fornicationem domus achab insuper: et fratres tuos domus patris tui meliores te occidisti: ecce dominus percuet te plaga magna cum populo tuo: et vxoribus et filijs tuis: vniuersaq; substantia tua. **T**u autem egrotabis pessimo languore vteri: donec egrediantur vitalia tua paulatim per singulos dies. **S**uscitauit ergo dominus contra iozā spiritum philistinorum et arabum: qui omnes sunt ethnopibus: et ascenderunt in terram iuda et vastauerunt eam. **D**iruperuntq; cunctam substantiam que inuenta est in domo regis: insuper et filios eius et vxores. **N**ec remansit ei filius nisi io achab: qui minimus natus erat. **E**t super hec omnia percussit eum dominus alui languore insanabili. **C**ūq; diei succederet dies: et temporum spatia voluerent: duorum annorum expletus est circulus: et sic longa consumptus tate: ita ut egeret et etiam viscera sua languore pituitatis

et vita caruit. **M**ortuusq; est in infirmitate pessima: et non fecit ei populus secundum morem obustionis exequias: sicut fecerat maioribus eius. **T**rigintaduoz annoz fuit cum regnare cepisset: et octo annis regnavit in iherusalem. **A**mbulauitq; non recte: et sepelierunt eum in ciuitate dauid: verumtamen non in sepulchro

CA. XXII. regū.

Constituerunt autem habitatores iherusalem ochoziam filium eius minimum regem pro eo. **O**mnes enim maiores nati qui ante eum fuerant: interfecerant latrones arabum qui irruerant in castra. **R**egnavitq; ochozias filius iozā regis iuda: quadraginta duoz annoz erat ochozias cū regnare cepisset: et vno anno regnavit in iherusalem: et nomen matris eius athalia filia amri. **R**ed et ipse igre filius est per vias domus achab. **M**ater enim eius impulit eum ut impie ageret. **F**ecit igitur malū in conspectu dñi sicut domus achab. **I**psi enim fuerunt ei consiliarii post mortem patris sui in interitum eius: ambulauitq; in consilijs eorum. **E**t perrexit cū iozā filio achab ab rege isrl' in bellum contra asabel regem sirie in ramoth galaath: vulneraueruntq; siri iozā. **Q**ui reuersus ut curaret in iherusalem. **M**ultas enim plagas acceperat in supradicto certamine. **I**gitur ochozias filius iozā rex iuda descendit ut inuiseret iozā filium achab in iherusalem egrotantem. **V**oluntatis quippe fuit dei aduersus ochoziam: ut veniret ad iozā. **E**t cū venisset et egredere eum eo aduersum iehu filium nathan que vnxit dominus ut deleteret domum achab: cū ergo euerteret iehu domum achab inuenit principes iuda et filios fratrum ochozie qui ministrabant ei: et interfecit illos. **I**psam quoque perquirens ochoziam apprehendit latitantem in samaria adductumq; ad se occidit et sepelierunt eum eo quod esset filius iosaphat: qui quesierat dominum in toto corde suo. **N**ec erat ultra spes aliqua: ut de stirpe que regnaret ochozie. **S**iquidem mater eius athalia videns quod mortuus esset filius suus: surrexit et interfecit omnem stirpem regiam domus iozā. **P**orro io seabeth filia regis tulit ioas filium ochozie: et furata est eum de medio filiorum regis cum interficeret: absconditq; eum cū nutrice sua in cubiculo lectulorum. **I**osabeth autem que absconderat eum erat filia regis iozā: vxor ioiade pontificis soror ochozie et idcirco athalia

non interfecit eum Fuit g̃ cū eis i domo dei
abscondit⁹ sex ānis: q̃b⁹ regnauit athalia

CA. XXIII. super terram.

Ano aut̃ septimo ofortat⁹ ioiada
assumpsit centuriones. azaria vi-
delic; filiū ieroboam ⁊ ismabel filium iohā
nan. azaria q̃s filiū obed. ⁊ maasiam filium
adaie. ⁊ elisaphat filium zechri: ⁊ misit cum
eis fedus. Qui circūeuntes iudas; orega-
uerūt leuitas de cūctis vrbib⁹ iuda. ⁊ p̃nci-
pes familiarū isrl: venerūtq; in iherlm. In-
iit g̃ omnis multitudo pactū in domo dei cū
rege. Dixitq; ad eos ioiada. Ecce fili⁹ re-
gis regnabit sicut locut⁹ ē dñs super filios
dauid. Iste est sermo quē facietis Tercia
pars vestrū qui veniūt ad sabbatū sacerdotū
⁊ leuitarū ⁊ iamitoz erit in portis. t̃cia v-
ro pars ad domū regis: ⁊ t̃cia ad portam
q̃ appellat̃ fundamēti. Omne vero reliquū
vulgus sit in atrijs domus dñi: nec q̃spiam
ali⁹ ingrediat̃ domū domini nisi sacerdotes
⁊ qui ministrāt de leuitis. Ipsi t̃mmodo in-
grediant̃ quia sanctificati sunt: ⁊ omne re-
liquū vulgus obseruet custodias domini.
Leuite aut̃ circūdent regem habētes singu-
li arma sua. ⁊ si q̃s ali⁹ igress⁹ fuerit tēplū
m̃ficiat̃: sintq; cū rege. ⁊ intrate ⁊ egredie-
te. Fecerunt g̃ leuite ⁊ vniuersus iuda iux̃
omnia q̃ p̃ceperat ioiada p̃t̃ifex. Et assūp-
serūt singuli viros qui sub se erāt: ⁊ venie-
bant p̃ ordinē sabbati cū his qui impleue-
rāt sabbatum. ⁊ egressi erant. Siquidē io-
iada p̃t̃ifex non dimiserat abire turmas:
q̃ sibi p̃ singulas ebdomadas succedere cō-
sueuerāt. Deditq; ioiada sacerdos cēturio-
nib⁹ lanceas clipeosq; ⁊ peltas regis dauid
quas ofecrauerat in domo dñi. Cōstituitq;
omnes populū tenentiū pugiones a parte
templi dextra. vsq; ad p̃tem tēpli sinistras:
coram altari ⁊ templo p̃ circūitum regis:
⁊ eduxerūt filiū regis ⁊ imposuerūt ei dy-
dema ⁊ testimoniū: dederūtq; in manu eius
tenendā legem ⁊ oftituerūt eū regē. Vix-
itq; illū ioiada p̃t̃ifex. ⁊ filij eius: imp̃cati
q̃s sunt ei atq; dixerūt. Viuat rex. Qd̃ cum
audisset athalia vocē sez currentium. atq;
laudantiū regem. ingressa est ad populū
in templū dñi. Cūq; vidisset regem stātem
super gradū in introitu. ⁊ p̃ncipes turmas
q; circa eū: omnemq; populū terre gaudētē.

atq; clangentē tubis. ⁊ diuersi generis or-
gamis ocimentem. vocēq; laudantiū. scidit
vestimenta sua ⁊ ait. Insidie insidie. Egres-
sus aut̃ ioiada p̃t̃ifex ad cēturiones ⁊ p̃nci-
pes exercitus dixit eis Educite illā extra
septā templi: ⁊ interficiatur foris gladio.
P̃cepitq; sacerdos ne occiderēt in domo
dñi. Et imposuerūt ceruicib⁹ eius manus.
Cūq; intrasset portam equoz domus regis:
interfecerūt eaz ibi. Depigit aut̃ ioiada fe-
dus inter se vniuersumq; pplm ⁊ regem: vt
esset plus dñi. Itaq; ingressus est omnis
populus domū baal: ⁊ destruxerūt eā: ⁊ al-
taria ⁊ simulachra illi⁹ ofregerūt: mathā
q; sacerdotē baal interfecerunt ante aras.
Cōstituit aut̃ ioiada p̃positos in domo dñi et
sub manib⁹ sacerdotū ⁊ leuitarū q̃s distri-
buit dauid in domo dñi: vt offerrent olo-
causta dño sicut scriptū est in lege moyse.
in gaudio ⁊ canticis. iux̃ dispositōne dauid
Cōstituit q; iamitores in portis dom⁹ dñi:
vt non ingrederēt eam immūdus in omni
re. Assumpsitq; centuriones et fortissimos
viros. ⁊ p̃ncipes ppli ⁊ omne vulgus terre:
⁊ fecerūt descendere regē de domo dñi. ⁊ in-
troire per mediū porte superioris in domū re-
gis: ⁊ collocauerūt eum in solio regali. Le-
tatusq; est omnis plus terre: et vrb⁹ q̃euit
Porro athalia interfecta est gladio.

CA. XXIII.

Iptem annoz erat ioas cū regnā-
re cepisset: et quadraginta annis re-
gnauit in iherusalem. Nomen matris eius
sebia de bersabee. Fecitq; quod bonū ē corā
domino cunctis diebus ioiade sacerdotis.
Accepit aut̃ ei ioiada vxores duas: e q̃b⁹
genuit filios et filias. Post q̃ placuit ioas
vt instauraret domū dñi: oregauitq; sac-
dotes et leuitas: ⁊ dixit eis Egredimini ad
ciuitates iuda: et colligite de vniuerso isrl
pecuniā ad sartatecta templi dei nostri per
singulos annos: festinatōq; hoc facite. P̃o-
ro leuite egere negligēt⁹. Vocauitq; rex
ioiadam p̃ncipem ⁊ dixit ei. Quare tibi nō
fuit cure vt cogeres leuitas inferre de iuda
⁊ de iherlm pecuniā q̃ constituta est a mo-
yse seruo dñi: vt inferret eam omnis multi-
tudo isrl in tabernaculū testimoni⁹. Atha-
lia em̃ impiissima ⁊ filij eius. destruxerūt do-
mū dei: ⁊ de vniuersis q̃ sanctificata fuerāt

in templo domini ornauerunt fanum baalim.
Precepit ergo rex. et fecerunt archam: posu-
eruntque eam iuxta portam domini forissecus. Et pre-
dicatum est in iuda et iherusalem: ut deferrent sin-
guli pecuniam domino quod constituit moyses seruus dei
super omnes israel in deserto. **L**etati quoque sunt cuncti
principes. et omnis populus et ingressi otulerunt
in archam domini atque miserunt: ita ut impleretur.
Cumque tempus esset ut deferrent archam co-
ram rege per manus leuitarum: videbant enim
multam pecuniam: ingrediebatur scriba regis
et quem primus sacerdos constituerat: effude-
bantque pecuniam que erat in archa. **P**orro
archam reportabant ad locum suum: sicque faci-
ebant per singulos dies. **E**t congregata est in
finita pecunia: quam dederunt rex et ioiada
his qui preerant operibus domus domini. **A**t illi
conducebant ex ea cesores lapidum et artifices
operum singulorum: ut instauraret domum domini:
fabros quoque ferri et eris: ut quod cadere ceperat
fulciret. **E**geruntque hi qui operabantur industrie:
et obducebant parietum cicatrix per manus eorum
ac suscitauerunt domum domini in statum pristinum:
et firmiter eam stare fecerunt. **C**umque opleisset
omnia opera: detulerunt eorum rex et ioiada
reliquam partem pecunie: de qua facta sunt
vasa templi in ministerium ad olococausta: fia-
le quoque et cetera vasa aurea et argentea. **E**t
offerebant olococausta in domo domini iugiter
cunctis diebus ioiada. **S**enuit autem ioiada ple-
nus dierum et mortuus est cum centum triginta
esset annorum: sepelieruntque eum in ciuitate da-
uid cum regibus: eo quod fecisset bonum cum israel
et cum domo eius. **P**ostquam autem obiit ioiada: in-
gressi sunt principes iuda: et adorauerunt re-
gem. **Q**ui delimitus obsequiis eorum acqueuit
eis. **E**t dereliquerunt templum domini dei patrum
suorum: seruiueruntque lucis et sculptilibus: et fa-
cta est ira contra iudam et iherusalem propter hoc
peccatum. **M**ittebatque eis prophetas ut reuer-
terentur ad dominum: quos protestantes illi audire
nolebant. **S**piritus itaque dei induit zacharia-
riam filium ioiade sacerdotem: et stetit in ospe-
ctu populi: et dixit eis. **H**ec dicit deus. **Q**uare
transgredimini preceptum domini quod vobis non
preceperit: et dereliquistis dominum ut derelinqueret
vose. **Q**ui congregati aduersus eum miserunt
lapides iuxta regis imperium: in atrio domus
domini. **E**t non est recordatus ioas rex miseri-
cordie quam fecerat ioiada pater illius secum:

sed interfecit filium eius. **Q**ui cum moreretur
ait. **V**ideat dominus et requirat. **C**umque euolutus
esset annus ascendit contra eum exercitus syrie:
venitque in iudam et iherusalem et interfecit cunctos
principes populi: atque universam partem misere-
runt regi in damascum. **E**t certe cum pro modico
venisset numerus syrorum tradidit dominus in mani-
bus eorum infinitam multitudinem: eo quod dereli-
quissent dominum deum patrum suorum. **I**n ioas quoque
ignominiosa exercere iudicia: et abeuntes
dimiserunt eum in languoribus magnis. **S**u-
reperunt autem contra eum serui sui in ultione
sanguinis zacharie filii ioiade sacerdotis: et
occiderunt eum in lectulo suo et mortuus est:
sepelieruntque illum in ciuitate david sed non
in sepulchris regum. **I**nsidiati vero sunt ei za-
bad filius semath amarithidis: et iozabab
filius semarith moarithidis. **P**orro filii eius
ac summa pecunie que adunata fuerat sub eo: et
instauratio domus dei scripta sunt diligen-
tius in libro regum. **R**egnavit autem amasias filius

CA. XXV. = eius pro eo.

Igitur quinquagesimo anno erat amasias cum
regnare cepisset: et viginti novem an-
nis regnavit in iherusalem. **N**omen matris eius
ioiade dicitur in iherusalem. **F**ecitque bonum in conspectu domini:
verum non in corde perfecto. **C**umque roboratum
sibi videret imperium iugulavit seruos qui oc-
ciderant regem patrem suum: sed filios eorum
non interfecit. **H**ic scriptum est in libro legis moysi:
ubi precepit dominus dicens. **N**on occident pres-
ter filios: neque filii pro patribus suis: sed unusquisque
in suo peccato morietur. **C**ongregavit igitur
amasias iudam: et constituit eos pro familiis.
tribunosque et centuriones in universo iuda
et beniamin: et recensuit a viginti annis su-
sum: inuenitque triginta milia iuuenum qui egre-
derent ad pugnam et tenerent hastam et clipeum.
Mercede quoque adduxit de israel centum milia ro-
bustorum centum talentis argenti. **V**enit autem
homo dei ad illum et ait. **D** rex ne egrediaris
tecum exercitus israel. **N**on est enim dominus cum israel:
et cunctis filiis effraim. **Q**uid si putas in ro-
bore exercitus bella consistere: superari te
faciat deus ab hostibus. **D**eus quippe est et ad-
iuuare et in fugam auertere. **D**ixitque ama-
sias ad hominem dei. **Q**uid ergo fiet de centum ta-
lentis que dedi militibus israel? **E**t respondit ei
homo dei. **H**abet dominus unde tibi dare possit
multo his plura. **R**eparavit igitur amasias

exercitū qui venerat ad euz ex effraim. vt reuertere in locū suum. At illi ostra iuda; vehementer irati: reuerſi sunt in regionē suā. Porro amasias ostenderet eduxit pplm suū. et abiit in vallē salmarū: percussitq; filios seir decē milia. Et alia decē milia viroz cepūt filij iuda; et adduxerūt ad pruptū cuiusdā patre. precipitauerūtq; eos de summo in preceps qui vniuersi crepuerūt. At ille exercitus quē remiserat amasias ne secuz iret ad plium: diffusus in ciuitatib; iuda. a samaria vsq; ad bethoron et interfectis trib; milib; diripuit pdam magnā. Amasias q; pcedem pdumeoz et allatos deos filioz seir: statuit illos in deos sibi: et adorabat eos: et illis adolebat incensum. Quāobrem iratus dñs ostra amasiam: misit ad illū pphetam q̄ diceret ei. Cur adorasti deos qui n̄ liberauerūt populū suum de manu tua? Cūq; h̄ ille loquere. respōdit ei. Num ostiarius regis es? Quiesce ne interficiā te. Descendensq; pphetā scio inquit q̄ cogitauerit dñs occidere te qui et fecisti hoc malū: et insup n̄ acq̄ euiſti ostio meo. Igit̄ amasias rex iuda in toto pessimo ostio. misit ad ioas filiū ioachā filij iehu regē dicens. Veni videamus nos mutuo. At ille remisit nūcios dicens. Carduus qui est i libano. misit ad cedrū libani dicens. Da filiam tuam filio meo vxorem. Et ecce bestie q̄ erant in silua libani tranſierūt et oculcauerunt carduū. Dixisti percussidom: et idcirco erigē cor tuū in superbiā. Sede in domo tua. Cur maluz aduersum te puocas: vt cadas et tu et iudas tecū? Nolu it audire amasias: eo q̄ dñi esset voluntas vt traderet in manū hostiū ppter deos edō. Ascendit igit̄ ioas rex isrl et mutuos sibi pbuere cōspectus. Amasias autem rex iuda erat in bethsames iude. Cōruitq; iudas coram isrl. et fugit in tabernacula sua. Porro amasiam regē iuda filium ioas filij ochozie cepit ioas rex isrl in bethsames et adduxit in iherlm: destruxitq; murū ei. a porta effraim vsq; ad portam anguli q̄dringentis cubitis. Dñe q; aurū et argentum. et vniuersa vasa que repererat in domo dei. et apud obededom. in thesauris etiā domus regie. necnon et filios obſidū: reduxit i samariam. Vixit aut̄ amasias filius ioas rex iuda postq̄ mortuus ē ioas fili; ioachas rex

isrl quindecim annis. Reliqua aut̄ sermonū amasie porū et nouissimoz scripta sunt i libro regum iuda et isrl. Qui postq̄ recessit a dño: tetenderūt ei insidias in iherlm. Cūq; fugisset lachis miserūt et interfecerūt eum ibi: reportantesq; sup equos sepelierūt euz cū patrib; suis i ciuitate dauid.

CA. XXVI.

o Amis aut̄ populus iuda. filius eius oziam annoz sedecim ostituit regē pro amasia patre suo. Ipse edificauit abisath: et restituit eam ditioni iude. postquaz dormiuit rex cū patrib; suis. Sedeci annoz erat ozias cū regnare cepisset: et quinquaginta duob; annis regnauit in iherlm. Nomen matris eius iecelia de iherlm. Fecitq; quod erat rectū in oculis dñi iux omnia q̄ fecerat amasias pater eius: et exquisiuit dñm in diebus zacharie intelligētis et vidētis deum. Cūq; requireret dñm direxit eū i omnib;. Dem q; egressus est et pugnauit ostra philistin: et destruxit murū geth. et murū iam nie. murumq; azoti. Edificauit q; opida in azoto et philistin et adiuuit eū deus cōtra philistin et ostra arabas q̄ habitabant in gurbaal. et ostra amonitas. Appendebant q; amonite munera ozie: et diuulgatum est nomen eius vsq; ad introitū egipti ppter crebras victorias. Edificauit q; ozias turres in iherlm sup portam anguli. et super portam vallis et reliquas in eodē muri latere: firmavitq; eas. Extruxitq; turres in solitudine: et effodit cisternas plurimas eo q̄ haberet multa pecora: tam in campestri b; q̄ in heremi vastitate. Vmeas q; habuit et vinitores in montibus. et in carmelo. Erat quippe homo agriculture deditus. Fuit aut̄ exercitus bellatoz eius qui pcedebāt ad plia sub manu iehiel scribe. amasieq; doctoris: et sub manu anamie q̄ erat de ducib; regis. Omnisq; numer; pncipum p familias viroz fortiū duoz milū sexcentoz: et sub eis vniuersus exercitus trecētoz et septez milū quingentoz. qui erāt apti ad bella: et p rege cōtra aduersarios dimicabant. Preparauit q; eis ozias id est. cūcto exercitui clipeos et hastas. et galeas et loricas. ac q; et iudas ad iacēdos lapides. et fecit in iherlm diuersi generis machinas quas i turrib; collocauit. et in angulis muroz: vt

mitterent sagittas ⁊ saxa gradia. **E**gressu
 q̄ ē nomen ei⁹ p̄cul; eo q̄ auxiliaret ei dñs
 ⁊ corroboret illum. **S**ed cum roboratus
 esset eleuatus est cor eius in interitū suū et
 neglexit dñm deū suū; ingressusq; templū
 dñi adolere voluit incensum sup altare thi
 miamatis. **S**tatimq; ingressus post eū aza
 rias sacerdos. ⁊ cū eo sacerdotes dñi octo
 ginta viri fortissimi. restiterunt regi; atq;
 dixerūt. **N**ō est tui officij ozias. vt adoleas
 incensum dño; sed sacerdotū. hoc est. filioꝝ
 aaron qui ossecrati sūt ad huiuscemodi mi
 nisteriū. **E**gredere de sanctuario ne cōtem
 pseris; q̄ non reputabit tibi in glam hoc a
 dño deo. **T**ratulq; ozias ⁊ tenens in manu
 thuribulū vt adoleret incensū; mimabatur
 sacerdotib;. **S**tatim orta est lepra in fronte ei⁹
 corā sacerdotib; in domo dñi sup altare thi
 miamatis. **C**ūq; respexisset eum azarias p̄
 tifer. ⁊ omnes reliqui sacerdotes. viderunt
 lepra in fronte eius; ⁊ festinato expulerūt
 eū. **S**ed ⁊ ipse p̄territus accelerauit egre
 di; eo q̄ sc̄ssisset ilico plagam dñi. **F**uit igit̄
 ozias rex lepro⁹ vsq; ad diem mōtis sue;
 et habitauit in domo separata. plenus lepra
 ob quā eiectus fuerat de domo dñi. **P**orro
 ioathan filius ei⁹ rex domū regis; ⁊ iud i
 cauit p̄lm terre. **R**eliqua autē h̄monū ozie
 p̄oz et nouissimorum scripsit ysaias filius
 amos p̄pheta. **D**ormiuitq; ozias cū patri
 bus suis; ⁊ sepelierūt eum in agro regalium
 sepulchrorū eo q̄ esset lepro⁹; regnauitq;
 ioathan filius ei⁹ p̄ eo. **CA. XXVII.**

Iginti quinq; annoꝝ erat ioathā
 cū regnare cepisset; et sedecim an
 nis regnauit in iherlm. nomen ma
 tris ei⁹ iherusa. filia sadoch. **F**ecitq; qd̄ re
 ctū erat coram dño iuxta omnia q̄ fecerat
 ozias pater suus; excepto q̄ nō est igress⁹
 templū domini; et adhuc p̄plus delinq̄bat.
Ipse edificauit portam dom⁹ dñi excelsā;
 ⁊ in muro ophel multa ostruxit. **V**rbes quo
 q; edificauit in mōtib; iuda; et in saltibus
 castella ⁊ turres. **I**pse pugnauit ostra regē
 filioꝝ ammon. ⁊ vicit eū. **D**ederūtq; ei filij ā
 mon in tpe illo centū talenta argēti; ⁊ decē
 milia choros tritici; ac totidem choros odei.
Dec ei p̄buerūt filij ammon. in anno sc̄do ⁊
 tercio. **C**orrobortatusq; est ioathan; eo q̄
 direxiss; vias suas corā dño deo suo. **R**eliq̄

autē sermonū ioathā ⁊ omnes pugne ei⁹.
 ⁊ opa scripta sunt in libro regū isrl ⁊ iuda
Iginti quinq; annoꝝ erat cum regnare ce
 pisset; et sedecim annis regnauit in iherlm.
Dormiuitq; ioathan cū patrib; suis; ⁊ se
 pelierunt eū in ciuitate dauid; et regnauit
 achaz filius ei⁹ p̄ eo. **CA. XXVIII.**

Iginti annoꝝ erat achaz cū regna
 re cepisset; ⁊ sedecim annis regnauit
 in iherlm. **N**on fecit rectū in aspectu
 domini sicut dauid pater ei⁹. sed ambulauit
 in vijs regū isrl; insup et statuas fudit ba
 alim. **I**pse est qui adoleuit incensum in valle
 heimon; et lustrauit filios suos in igne. iū
 ritū gentium quas interfecit dñs in adue
 tu filioꝝ isrl. **S**acrificabat q̄ ⁊ thimiamā
 succēdebat in excelsis. ⁊ in collib; ⁊ s̄b omni
 ligno frondoso. **T**radiditq; eū dñs de⁹ ei⁹
 in manu regis sirię; qui percussit eū magnaz
 q; p̄dam cepit de eius imperio; ⁊ adduxit i
 damascū. **M**anib; q̄ regis isrl tradit⁹ ē;
 et percuss⁹ plaga gradia. **D**eciditq; phacee
 filius romelie de iuda centū viginti milia
 in die vno. oēs viros bellatores eo q̄ reliq̄s
 sēt dñm deum patrū suoꝝ. **E**odem tempore
 occidit zechū vir potens ex effraim maafi
 am filium regis. ⁊ ezricam ducem dom⁹ ei
 us; belchanā q̄ sc̄dm a rege. **C**eperūtq; fi
 lij isrl de fratrib; suis ducenta milia mulie
 rū pueroꝝ ⁊ puellarū ⁊ infinitam predaz;
 ptulerūtq; eam in samariā. **E**a tempestate
 erat ibi p̄pheta dñi noie obed. qui egressus
 obuiā exercitū venienti in samariā dixit
 eis. **E**cce iratus domin⁹ de⁹ patrū vestroꝝ
 contra iudā. tradidit eos manibus vestris;
 ⁊ occidistis eos atrociter. ita vt ad celum
 p̄tingeret vestra crudelitas. **I**nsup filios
 iuda et iherlm vultis vobis subicere in suos
 ⁊ ancillas; qd̄ nequaq; factū op⁹ est. **P**ec
 castis em̄ sup h̄ dño deo n̄ro. **S**⁹ audite oñ
 lium meū; ⁊ reducite captiuos q̄s adduxis
 tis de fratrib; vestris; q̄ magnus furor dñi
 in minet vobis. **S**teterūt itaq; viri de p̄n
 cipib; filioꝝ effraim. azarias filius iohan
 nan. barachias filius mosollamoth. ezech
 ias filius sellū. ⁊ amafias fil⁹ hadali. cōtra
 eos qui veniebāt de p̄lio; ⁊ dixerūt eis. **N**ō
 introducetis huc captiuos; ne peccem⁹ do
 mino. **Q**uare vultis adicere sup peccata
 vestra; ⁊ vetera cumulare delicta. **G**rande

quippe peccatū est: et ira furoris dñi immet
sup isrl. Dimiserūtq; viri isrl bellatores p̄
dam: et vniuersa que ceperāt coram p̄ncipi
bus et omni multitudine: steteruntq; vi
ri quos sup memorauimus: et apprehēdētes
captiuos omnesq; qui nudi erāt: vestierūt
de spolijs. Cūq; vestissent eos et calciassent.
et refecissent cibo ac potu. vniuersosq; p̄tē
labore. et adhibuissent eis curam: q̄cunq;
ambulare nō poterāt. et erāt imbecillo cor
pore. imposuerūt eos iumentis. et adduxē
ibericho ciuitatē palmarū ad fr̄es eoz ip̄i
q; reuerſi sunt in samariā. Tempore illo m̄
sit rex achaz ad reges assiriorum. postulās
auxiliū. Venerūtq; ydumei et p̄cusserūt ml̄
tos ex iuda: et ceperūt p̄dam magnā. P̄bi
listim q; diffusi sunt p̄ vrbes campeſtres et
ad meridiem iuda: ceperūtq; bethſames. et
aylon. et gadiroth. ſoccho q; et thānam. et
gāzo cū viculis suis: et habitauerūt in eis.
Humiliauerat em̄ dñs iudam p̄pter achaz
regē iuda. eo q̄ nudasset eum auxilio. et cō
tēptui habuisset dñm: adduxitq; cōtra eū
teglathphalasar regē assirioz: q̄ et afflixit
euz et nullo resistente vastauit. Igit̄ achaz
spoliata domo dñi et domo regū ac p̄ncipuz
dedit regi assirioz munera: et tū nichil ei p̄
fuit. Inſup et in tpe angustie ſue auxit cō
temptū in dñm. Ipse p̄ se rex achaz imola
uit dñs damasci victimas p̄cuſſorib; suis et
dixit. dñs regū ſiue auxiliant̄ eis q̄s ego pla
cabo hostijs. et aderūt mihi. cū ecōtrario fu
erint ruine ei et vniuerso isrl. Direptis ita
q; achaz omnib; vasis domus dei atq; ofra
edis clauſit ianuas templi dei: et fecit ſibi al
taria in vniūſis angulis iheruſalim. In omnib;
q; vr̄bib; iuda extruxit aras ad cremādus
thus: atq; ad iracūdiā puocauit dñm deū
patrū ſuoz. Reliqua autē ſermonuz eius. et
omniū operū ſuoz p̄ioz et nouiſſimozum
ſcripta ſunt in libro regum iuda et israhel.
Dormiuitq; achaz cū patrib; ſuis: et ſepeli
erūt eum in ciuitate iheruſalim. Neq; em̄ recepe
rāt eum in ſepulchra regū isrl. Regnavitq;
ezechias filius ei⁹ p̄ eo. **CA. XXIX.**
Sicut ezechias regnare cepit cū viginti q̄n
q; eſſet ānoz: et vigintioūē ānis regnavit
in iheruſalim. Nomen matris eius abia filia za
charie. Fecitq; qd̄ erat placitum in oſpectu
dñi: iux̄ omnia q̄ fecerat dauid pater ei⁹.

Ipſo anno et mense p̄mo regni ſui aperuit
valuas dom⁹ dñi. et inſtaurauit eas: ad i
itq; ſacerdotes atq; leuitas. et congregauit eos
in plateā orientālē dixitq; ad eos. Audite
me leuite. et ſanctificamini: mūdare domū
dñi dei patrū noſtroz: et auferre omne in
mūdiciā de ſanctuario. Peccauerunt p̄res
noſtri: et fecerūt malū in oſpectu dñi dei nr̄i.
derelinquētes eum: auerterūt facies ſuas
a tabernaculo dñi dei noſtri. et p̄buerūt dor
ſum: clauſerunt oſtia q̄ erant in porticu: et
extinxerūt lucernas: incēſumq; non adole
uerunt: et olocauſta nō obtulerūt in ſanctu
ario deo isrl. Cōcitatus eſt itaq; furor dñi
ſup iudam et iheruſalim: tradiditq; eos in cōmo
tionē. et in interitū et in ſibilū. ſicut ip̄i cer
nitis oculis veſtris. En corruerunt patres
noſtri gladijs: filij noſtri et filie noſtre. et cō
iuges captiue ducte ſūt p̄t̄ ſc̄el⁹. Nūc
q̄ placet mihi vt ineam⁹ fedus cū domino
deo isrl: et auertat a nobis furorem ire ſue.
Filij mei nolite negligere. Vos elegit dñs
vt ſtetis coram eo. et miniſtretis illi: colat̄
q; eū. et cremetis ei incenſum. Surrexerūt
q; leuite: maath filius amaſie. et iohel filius
azarie de filijs caath. Porro de filijs mera
ri: eis fili⁹ abdiar azarias filius iahalehel.
De filijs autē gerſo: iohaſili⁹ iemna. et edē
filius ioaha. Atvero de filijs eliſaphā: ſari
et iahikel. De filijs q; aſaph: zacharias et
mathamias necnō de filijs leman: iahikel. et
ſemei. Sed et de filijs ydithū: ſemeias et oyi
hel. Cōgregauerūtq; fratres ſuos et ſancti
ficati ſunt: et ingreſſi ſunt iuxta mandatū
regis et imperiū domini. vt expiarēt domū
dei. Sacerdotes q; ingreſſi templū dñi vt
ſanctificarēt illud extulerūt oēm imundiciā
quā itro repererāt in veſtibulo domus dñi
quā tulerūt leuite et aſportauerūt ad torrē
tē cedrō. Ceperūt autē p̄ma die mēſis p̄mi
mūdare et in die octauo ei⁹dem mēſis. in
greſſi ſunt porticū domus templi dñi. expia
uerūt templū dieb; octo: et in die ſextadeci
ma mēſis ei⁹dem. qd̄ ceperāt impleuerūt.
Ingreſſi q; ſunt ad ezechia regē: et dixerūt
ei. Sanctificauim⁹ omnem domū dñi. et al
tare olocauſti. vaſaq; eius. necnō et menſā
poſitionis cū omnib; vasis ſuis. cunctaq;
templi ſuppellectilem quā poſuerat rex ac
chaz regno ſuo poſtq̄ p̄uaricatus ē: et ecce

exposita sūt omnia corā altari domini. **Cō** surgensq; diluculo ezechias rex. adunauit omnes p̄ncipes ciuitatis ⁊ ascēdit in domū domini: obtulerūtq; simul thauros septē ⁊ arietes septē. agnos septem. et hircos septem: pro peccato. p̄ regno. p̄ sanctuario. pro iuda. Dixitq; sacerdotib; filiis aaron: vt offerrent sup̄ altare dñi. **Mactauerūt** igit̄ thauros: ⁊ susceperūt sanguinē sacerdotes: et fuderūt illum sup̄ altare. **Mactauerūt** etiam arietes: ⁊ illorū sāguinē super altare fuderūt. **Imolauerunt** agnos: et fuderunt sup̄ altare sanguinem. **Applicuerūt** hircos p̄ peccato corā rege. ⁊ vniūsa multitudo. **Imposuerūt** manū suas sup̄ eos: ⁊ imolauerūt illos sacerdotes: ⁊ asperferūt sanguinem eorū corā altari p̄ piaculo vniūserū isrl̄is. **Pro** omni quippe isrl̄ p̄ceperat rex vt olocastū fieret pro peccato. **Constituit** q; leuitas in domo dñi. cū cimbalijs ⁊ psalterijs ⁊ citharis. scdm̄ dispositionem dauid ⁊ gad vidētis regis ⁊ nathā p̄lxte. **Siquidē** domini p̄ceptū fuit. p̄ manū p̄phetarū eius. **Steterūtq;** leuite tenentes organa dauid et sacerdotes tubas: et iussit ezechias vt offerrent olocasta sup̄ altāe. **Cūq;** offerrent olocasta ceperunt laudes canere dño. ⁊ clangere tubis: atq; i diuisis organis q̄ dauid rex isrl̄ repererat sc̄repāe. **Omni** aut̄ turba adorante. cantores et hī qui tenebant tubas erāt in officio suo: donec opleret̄ olocastū. **Cūq;** finita esset oblatio: incuruat⁹ est rex. et omnes qui erāt cū eo: ⁊ adorauerūt. **Precepitq;** ezechias ⁊ principes leuitis vt laudaret̄ dñm̄ s̄m̄oib; dauid ⁊ asaph vidētis. qui laudauerūt deum magna leticia: ⁊ incuruato genu adorauerūt. **Ezechias** etiam hec addidit. **Implestis** manus vestras dño: accedite ⁊ offerre victimas. ⁊ laudes in domo dñi. **Obtulit** q; vniūsa multitudo hostias ⁊ laudes ⁊ olocasta: mente deuota. **Porro** numer⁹ olocastorum que obtulit multitudo hec fuit. **Thauros** sexaginta: arietes centū: agnos ducētos: sacrificauerūtq; dño boues sexcentos et oues tria milia: sacerdotes v̄ro pauci erāt nec poterāt sufficere vt pelles olocastorū detraherēt. **Vnde** ⁊ leuite fr̄es eorū adiuuerūt eos: donec impleret̄ opus ⁊ sacrificarent̄ antistites. **Leuite** quippe faciliōrū

ritū sacrificāt q̄ sacerdotes. **Fuerūt** q; olocasta plura adipēs pacificorū et libāma caustorū: ⁊ cōpletus est cultus domus dñi: letatusq; est ezechias et omnis p̄plus: eo qd̄ ministerium dñi esset cōpletum. **De** repente quippe h̄ fieri placuerat. **CA. XXX**

Istiq; ezechias ad omnē israhel et iudā: scripsitq; epistolas ad effraim et manassen: vt venirent ad domū domini in iherosolym. ⁊ facerēt p̄phāse domino deo isrl̄. **Unio** q; offitio regis ⁊ p̄ncipum ⁊ vniūsi cētus israhel: decreuerūt vt facerēt p̄phāse mense sc̄do. **Non** em̄ occurrerāt facere i tēpore suo: quia sacerdotes q̄ possēt sufficere sacrificari non fuerāt: ⁊ populus nondum cōgregatus fuerat in iherosolym. **Placuitq;** sermo regi ⁊ omni multitudini: et decreuerūt vt mitterent nūcios in vniuersum isrl̄ de b̄sababē vsq; dan: vt venirent ⁊ facerent p̄phāse dño deo isrl̄ in iherosolym. **Multi** em̄ n̄ fecerāt sicut lege p̄scriptū est. **Perreperūtq;** cursores cū epistolis ex regis imperio ⁊ p̄ncipum eius in vniuersum isrl̄ et iudam: iuxta id qd̄ rex iusserat p̄dicantes. **Filij** isrl̄ reuerimim ad domū domini abzaaz ⁊ ysaac ⁊ isrl̄: et reuertēt ad reliquias que effugerūt manus regis assiriorū. **Nolite** fieri sicut p̄res vestri ⁊ fratres qui recesserūt a dño deo patrū suorū: et tradidit eos in interitū vt ip̄i cernitis. **Nolite** indurare ceruices vestras sicut patres vestri. **Tradite** manus dño: ⁊ venite ad sanctuariū eius qd̄ sacrificauit i eternū. **Seruite** dño deo patrū vestrorū: et auertēt a vobis ira furoris eius. **Sī** em̄ vs reueri fueritis ad dñm: fratres vestri et filij habebunt misericordiā coram dñis suis. qui illos duxerūt captiuos: et reuertent̄ i terram hanc. **Pius** em̄ et clemens ē dñs deus vester: et non auertēt faciē suam a vobis si ouerfi fueritis ad eū. **Igit̄** cursores p̄gebant velociter de ciuitate in ciuitatem. per terram effraim ⁊ manasse vsq; ad zabulō: illis irridētibus et subsānantibus eos. **Atta-**men quidam viri ex aser ⁊ manasse ⁊ zabulon acquiescentes offitio: venerūt iherosolē. **In** iuda v̄ro facta est manus dñi vt daret eis cor vni: vt facerēt iuxta p̄ceptū regis et p̄ncipum verbum dñi. **Cōgregatiq;** sūt in iherosolym p̄li multi: vt facerēt solēnitatem azimorū i mēse sc̄do. **Et** surgētes d̄struxerūt

altaria que erant in iherosolymis atque vniuersa in quibus ydolis adolebatur incensum subiectes. Piecerunt in torrente cedron. Imolauerunt autem phase quarta decima die mensis secundii. Sacerdotesque atque leuite tandem sanctificationi obtulerunt olocausta in domo domini: steteruntque in ordine suo iuxta dispositionem et legem moysi hominis dei. Sacerdotes vero suscipiebant effundendum sanguinem de manibus leuitarum: eo quod multa turba sanctificata non esset: et idcirco imolarunt leuite phase his que non occurrerant sanctificationi domino. Magna etiam pars populi de effraim et manasse et ysachar et zabulon que sanctificata non fuerat comedit phase. non iuxta quod scriptum est: et orauit pro eis ezechias dicens. Dominus bonus propiciabit cunctis qui in toto corde requirunt deum patrum suorum: et non imputabit eis quod minus sanctificati sunt. Que exaudiuit dominus: et placatus est populo. Feceruntque filii israel qui inuenti sunt in iherosolymis solennitatem azimorum septem diebus in leticia magna. laudantes dominum per singulos dies: leuiteque et sacerdotes per organa que suo officio congruebant. Et locutus est ezechias ad eorum omnium leuitarum: qui habebant intelligentiam bonam super domino: et comederunt septem diebus solennitatis: imolantes victimas pacificorum: et laudantes dominum deum patrum suorum. Placuitque vniuersae multitudini ut celebraret etiam alios dies septem: quod et fecerunt cum ingenti gaudio. Ezechias autem rex iuda prebuerat multitudinibus mille thauros: et septem milia ouium. Principes vero dederant populo thauros mille: et oues decem milia. Sanctificata ergo est sacerdotum plurima multitudo: et hilaritate perfusa omnis turba iuda tam sacerdotum et leuitarum quam vniuersae frequentie que venerat ex israel: pro felitatemque de terra israel et habitaculum in iuda. Factaque est grandis celebratio in iherosolymis: qualis a diebus salomonis filii dauid regis israel in ea urbe non fuerat. Surrexerunt autem sacerdotes atque leuite benedicentes populo: et exaudita est vox eorum: puenitque oratio in habitaculum sanctum celi. CA. XXXI.

Unquam si fuisset rite celebrata: egres-
sus est omnis israel qui inuentus fue-
rat in urbibus iuda: et fregerunt simu-
lacrata succideruntque lucos: demoliti sunt ex-
cella: et altaria destruxerunt. non solum de vni-

uerso iuda et beniamin: sed et de effraimque
et manasse: donec penitus euerteret. Reu-
sique sunt omnes filii israel: in possessiones et ci-
uitates suas. Ezechias autem constituit tur-
mas sacerdotales et leuiticas per diuisiones
suas vniuersaque in officio proprio. tam sacer-
dotum videlicet quam leuitarum ad olocausta et
pacifica: ut ministraret et offerrent. canerentque
in portis castrorum domini. Pars autem re-
gis erat ut de propria eius substantia offerret
oloocaustum mane et vespere: sabbatis quo-
que et kalendis et solennitatibus ceteris: sicut
scriptum est in lege moysi. Preceperat autem
populo habitantium iherosolymis. ut daret pres-
biteris sacerdotibus et leuitis: ut possent vacare legi
domini. Quod cum preberet in auribus multi-
tudinis plurimas obtulere primitias filii
israel. frumenti vini et olei: mellisque et omnium
que gignit humus decimas obtulerunt. Et
et filii israel et iuda qui habitabant in urbibus
iuda obtulerunt decimas bouum et ouium deci-
masque sanctorum que vouerat domino deo suo: at-
que vniuersa portantes fecerunt acervos plu-
rimos. Mense tertio ceperunt acervorum iace-
re fundamenta: et mense septimo operauerunt
eos. Cum ingressi fuissent ezechias et principes
eius viderunt acervos: et benedixerunt domino
ac populo israel. Interrogauitque ezechias sacer-
dotes et leuitas: cur ita iacerent acervi. Re-
spondit illi azarias sacerdos primus. de stirpe
sadoch dicens. Ex quo ceperunt offerri primi-
cie in domo domini. comedimus et saturati
sumus: et remanserunt plura: eo quod benedixerit
dominus populo suo. Reliquiarum autem est copia
ista quam cernis. Precepit igitur ezechias: ut
prepararent horrea in domo domini. Quod cum fecis-
sent intulerunt tam primitias quam decimas: et
quecumque vouerant fideliter. Fuit autem prefectus
eorum chonemias leuita: et semel frater eius se-
cundus: post quem iehiel. et azarias. et naab.
et azahel. et iherimoth. iozabab. et elihel.
et iesmathias. et maath. et banaias. propositi
sunt manibus chonomie et semel fratris eius ex im-
perio ezechie regis. et azarie pontificis domini
domini: ad que omnia pertinebant. Chore verum fi-
lius iemna leuites. et ianitoz orientalis por-
te propositus erat his que sponte offerebantur
domino. primitiasque et consecratis in sancta sanctorum:
et sub cura eius edere. et beniamin ihesue et se-
meias. amariasque et sechymias. in ciuitatibus

acer totū: vt fideliter distribuere fratribus suis partes. minoribus atq; maioribus. exco-
pitis maribus ab annis tribus et sup. cūctis
qui ingrediebant templū dñi. Et q̄quid
p singulos dies obducebāt in ministerio. at
q; obfuationibus iux̄ diuisiones suas: sacer
dotibus p familias et leuitis. a vicesimo āno
et supra p ordines et turmas suas. vniuerse
q; multitudinis tam vxoribus q̄ liberis eoz
vtriusq; sexus. fideliter cibi de his q̄ sancti
ficata fuerant p̄bebant. **S** et filioz aarō
p agros et suburbana vrbium singularum
dispositi erant viri qui distribuere vniūso
sexui masculino: de sacerdotibus et leuitis.
Fecitq; ezechias vniuersa que diximus in
omni iuda: operatusq; est bonū et rectum et
verū corā dño dōpatz suo. i vniūsa est u
ra ministerij dom̄ dñi iuxta legē et cerimo
nias: volens requirere deum suū in toto cō
de suo. **F**ecitq; et prosperatus est.

CA.

XXXII.

Hec que et huiuscemodi veritatem
venit sennacherib rex assirioz: et in
gressus iudam obsedit ciuitates munitas.
volens eas capere. **Q**uōd cū vidisset ezechias
venisse sc̄ sennacherib et totū belli impetum
verti ostra iherusalem: mitto cū p̄ncipibus cōsilio
virisq; fortissimis vt obturaret capita fō
tium qui erant extra vrbem: et hoc omnū
degerente sentētia congregauit plurimam
multitudinē: et obturauerūt cūctos fōtes.
et riuum q̄ fluebāt in medio terre dicētes.
Ne veniant reges assirioz: et inueniāt aq̄
rum abundantia. **E**dificauit q; agens in
dustrie omnes murū qui fuerat dissipatus:
et extruxit turre desup: et for̄fecit alterū
murū. **I**nstaurauitq; mello in ciuitate da
uid: et fecit vniuersi generis armaturam et
clipeos. **C**ōstituitq; p̄ncipes bellatoz in ex
ercitu: et euocauit vniuersos in platea por
te ciuitatis: ac locutus ē ad eos dicens.
Viriliter agite et confortamini: nolite time
re: nec paueatis regem assirioz et vniūsa
multitudinē que est cum eo. **M**ulto enim
plures nobiscū sunt q̄ cū illo. **C**ū illo em̄ ē
brachiū carneū: nobiscū dñs deus noster q̄
auxiliator est noster. pugnatq; pro nobis.
Confortatusq; est plus huiuscemodi verb
ezechie regis iuda. **Q**ue postq̄ gesta sūt:
misit sennacherib rex assirioz seruos suos

iherusalem: ipse em̄ cū vniuerso exercitu ob
sidebat iherusalem: ad ezechiam regem iuda. et
ad omnē pplm qui erat in vrbe dicens. **H**ec
dicit sennacherib rex assirioz. **I**n quo habē
tes fiduciam. sedetis obsessi iherusalem: **N**um
ezechias decepit vos. vt tradat morti i fa
me et siti: affirmans qd dñs deus vester libe
ret vos de manu regis assirioz. **N**ūquid n̄
iste est ezechias qui destruxit excelsa illius
et altaria. et p̄cepit iude et iherusalem dicens. co
ram altari vno adorabitis. et in ipso obure
tis incensum. **A**n ignoratis q̄ ego fecerim
et patres mei cūctis terrarū populis. **N**ū
quid p̄ualuerūt dii gentium omniūq; ter
rarū liberare regionem suā de manu mea.
Quis est de vniuersis dijs gentiū q̄s vasta
uerūt patres mei qui potuerit eruere pplm
suū de manu mea: vt possit etiā de vester eru
ere vos de hac manu. **N**on vos q̄ decepiat
ezechias. nec vana psuasionē deludat. neq;
credatis ei. **S**i em̄ nullus potuit deus cum
ctarū gentium atq; regionū liberare pplm
suum de manu mea. et de manu patrū meo
rū: osequenter nec deus vester poterit eru
ere vos de hac manu. **S**ed et alia m̄lta locuti
sunt serui eius ostra dñm deum: et ostra eze
chiam seruū eius. **E**pistolas q; scripsit ple
nas blasphemie in dñm deum isrl: et locutus
est aduersum eum. **S**icut dii gentiū cete
rarū non poterūt liberare pplm suum de ma
nu mea: sic et deus ezechie eruere n̄ poterit
pplm suum de manu ista. **I**nsup et clamore
magno lingua iudaica ostra pplm qui sede
bat in muris iherusalem psonabat: vt terreret
eos. et caperet ciuitatem. **L**ocutusq; est cō
tra deū isrl: sicut aduersum deos populoz
terre opera manuum hominū. **D**rauerunt
igit̄ ezechias rex. et ysaias filius amos p̄he
tes aduersum hanc blasphemiam: ac vocife
rati sunt vsq; in celū. **E**t misit dñs angelū
suum: qui percussit omnē virū robustū et bel
latozem. et p̄ncipem exercitus regis assirio
rū: reuersusq; ē cū ignominia i terrā suā.
Cūq; ingressus esset domū dei sui: filij qui
egressi fuerant de vtero eius interfecerūt
eum gladio. **S**aluauitq; dñs ezechia et ha
bitatores iherusalem de manu sennacherib regis
assirioz. et de manu omniū: et p̄stitit ei quie
tem p̄ circūitum. **M**ulti etiā deferebant ho
stias et sacrificia dño in iherusalem. et munera

ezechie regi iuda. Qui exaltatus est post se
coram cunctis gentibus. In diebus illis egro-
tauit ezechias usque ad mortem: et orauit do-
minum. Exaudiuitque eum et dedit ei signum: sed
non iuxta beneficia que acceperat retribuit:
quia eleuatum est cor eius. Et facta est contra
eum ira: et contra iudam et iherusalem. Humi-
liatusque est postea eo quod exaltatum fuisset cor
eius: tam ipse quam habitatores iherusalem:
et idcirco non venit super eos ira domini in diebus
ezechie. fuit autem ezechias diues et inclitatus
valde: et thesauros sibi plurimos congrega-
uit argenti et auri: et lapidis preciosi. aroma-
tum et armorum vniuersi generis. et vasorum
magnum preciosum: apothecasque frumenti. vini. et
olei. et presepia omnium iumentorum: caulasque
pecoribus. et vrbes sex edificauit. Habebat
quippe greges ouium. et armentorum innumera-
biles: eo quod dedit ei dominus substantiam multa
nimis. Ipse est ezechias qui obturauit su-
periozem fontem aquarum syon: et auertit eas
subter ad occidentem vrbis dauid. In omnibus
operibus suis fecit prospere que voluit. Attamen
in legatione principum babilonis qui missi
fuerunt ad eum. ut interrogarent de portento
quod acciderat super terram. dereliquit eum dominus:
ut temptaretur et nota fierent omnia que erant in
corde eius. Reliqua autem sermonum ezechie.
et misericordiarum eius scripta sunt in visione
ysaie filij amos prophete: et in libro regum iu-
da et israel. Dormiuitque ezechias cum patribus
suis: et sepelierunt eum supra sepulcra filiorum
dauid. Et celebrauit eius exequias vniuersus
iuda et omnes habitatores iherusalem: regnauit
que manasses filius eius pro eo. CA. XXXIII.

¶ Vodecim annorum erat manasses cum
regnare cepisset: et quinquagintaque
que annis regnauit in iherusalem. Fecitque
malum coram domino iuxta abominationes gen-
tium quas subuertit dominus contra filios israel: et con-
uersus instaurauit excelsa que demolitus fue-
rat ezechias pater eius: construxitque aras
baalim: et fecit lucos: et adorauit omnem mili-
tiam celi et coluit eam. Edificauitque alta-
ria in domo domini: de qua dixerat dominus. in iherusalem
erit nomen meum in eternum. Edificauit autem
eam cuncto exercitui celi. in duobus atrijs
domus domini: transfereque fecit filios suos pro igne
in valle bethenon. Obsuabat somnia. secta-
batur auguria: maleficis artibus inserviebat

Habebat secum magos et incantatores: multas
que mala operatus est coram domino ut irri-
taret eum. Sculptileque et offatile signum
posuit in domo domini: de qua locutus est dominus
ad dauid et ad salomonem filium eius dicens.
In domo hac et in iherusalem quam elegi de cunctis
tribubus israel ponam nomen meum in semper-
num: et mouere non faciam pedem israel de terra
quam tradidi patribus eorum: ita duxerat si
custodierint facere que precepi eis cunctaque
legem et ceremonias atque iudicia que manda-
ui per manum moysi. Tunc manasses seduxit
iudam et habitatores iherusalem: ut facerent ma-
lum super omnes gentes quas subuertit dominus
a facie filiorum israel. Locutusque est dominus ad eum
et ad populum illum: et attendere noluerunt. Tunc
deco superinduxit eis principes exercitus regis
assiriorum: ceperuntque manassen: et vincula ca-
thenis atque pedibus duxerunt in babilonem.
Qui postquam coangustatus est orauit dominum de-
um suum: et egit penitentiam valde coram
deo patrum suorum. Deperatusque est eum et obse-
crauit intente: et exaudiuit orationem eius:
reduxitque eum iherusalem in regnum suum: et
agnouit manasses quod dominus ipse esset deus. Post
hec edificauit murum extra ciuitatem dauid
ad occidentem syon in valle ab introitu
porte piscium per circuitum usque ad ophel: et
exaltauit illum vehementer. Constituitque prin-
cipes exercitus in cunctis ciuitatibus iuda mu-
nitis: et abstulit deos alienos et simulacrum
de domo domini: arasque quas fecerat in monte do-
mus domini et in iherusalem: et proiecit omnia extra vr-
bem. Porro instaurauit altare domini: et imola-
uit super illud victimas et pacifica et laudem.
Precepitque iude ut seruiret domino deo israel. Atta-
men adhuc populus imolabat in excelsis do-
mino deo suo. Reliqua autem gestorum manasse. et
obsecratio eius ad deum suum: verbaque vide-
ntium qui loquebantur ad eum in nomine domini
dei israel continentur in sermonibus regum israel.
Oratioque eius et exauditio et cuncta pecca-
ta atque contemptus: loca etiam in quibus edifi-
cauit excelsa et fecit lucos et statuas ante
quam ageret penitentiam scripta sunt in sermo-
nibus osai. Dormiuitque manasses cum pa-
tribus suis: et sepelierunt eum in domo sua: re-
gnauitque pro eo filius eius amon. Viginti duorum
annorum erat cum regnare cepisset: et duobus
annis regnauit in iherusalem. Fecitque malum

in conspectu dñi sicut fecerat manasses pater eius: et cunctis ydolis q̄ manasses fuerat fabricatus imolauit atq; seruiuit. et non est reuerit⁹ faciē dñi sic reuerit⁹ est manasses pater eius: et multo maiora deliquit. Cūq; cōiurassent aduersus eū serui sui infecerūt eū i domo sua. Porro reliqua ppli mltitudo cecis his qui amon pesserāt ostiuit regē iohiam filiū ei⁹ p eo. **CA. XXXIII.**
Ceto annoz erat iohias cū regnare cepisset: et triginta et vno anno regnauit i iherusalē. Fecitq; qd̄ erat rectū in cōspectu dñi: et ambulauit in vijs dauid patris sui: nō declinauit neq; ad dextram neq; ad sinistrā. Octauo autē anno regni sui cū adhuc esset puer. cepit q̄rere deum patris sui dauid: et duodecimo anno post q̄ ceperat mūdauit iudā et iherlm̄ ab excelsis et lucis simul acrisq; et sculptilibus. Destruerūtq; corā eo aras baali: et similia q̄ superposita fuerāt demoliti sūt. Lucos etiā et sculptilia succidit atq; omnino: et sup tumulos eoz qui eis imolare osueuerāt fragmenta disperfit. Ossa p̄terea sacerdotum obussit in altarijs ydolorū: mūdauitq; iudam et iherlm̄. Sed et in vrbib; manasse et effraim et symeon vsq; neptalim cuncta subuertit. Cūq; altaria dissipasset et lucos et sculptilia struisset in frustra: cūctaq; delubra demolitus esset et vniuersa terra isrl̄: reuersus est iherlm̄. Igit̄ anno octauodecimo regni sui mundata iā terra et templo dñi: misit saphaz filiū eselie et maasiam p̄ncipes ciuitatis: et ioha filiū ioachaz a omtarijs: vt instaurarent domū dñi dei sui. Qui venerūt ad helchiam sacerdotem magnū: acceptaq; ab eo pecunia q̄ illata fuerat i domū dñi: et quam cōgregauerāt leuite et iamitores de manasse et effraim et vniuersis reliq; isrl̄: ab omni q̄ iuda et beniamin et habitatorib; iherlm̄: tradiderūt in manibus eoz qui p̄erat operarijs in domo dñi: vt instauraret templū: et infirma queq; sartirēt. At illi dederūt eam artificib; et cementarijs: vt emerent lapides de lapidicinis et ligna ad omiffuras edificij: et ad otignationē domoz quas destruxerāt reges iuda. Qui fideliter cūcta faciebant. Erant autē ip̄positi operantiū iabat et abdias de filijs merari: zacharias et mosollam de filijs caarb: qui

vigebāt opus: omnes leuite sciētes organis canere. Sup eos vero qui ad diuersos vsus onera portabāt: erāt scribe: et magistri de leuitis iamitores. Cūq; efferrēt pecuniam que illata fuerat in templū dñi: reperit helchias sacerdos librū legis dñi p manum moyfi: et ait ad saphā scribam. Librū legis inueni in domo dñi: et tradidit ei. At ille intulit volumen ad regē et nunciauit ei dicens. Omnia q̄ dedisti in manu seruoꝝ tuoz: ecce cōplent. Argentū qd̄ repertū ē in domo dñi oflauerūt: datūq; est p̄fectis artificib; et diuersa opera fabricantū: p̄terea tradidit mihi helchias sacerdos hūc librū. Quē cum rege p̄sente recitass; audissetq; ille verba legis: scidit vestimenta sua: et p̄cepit helchie et aichā filio saphā: et abdon filio miba: saphā q̄ scribe: et asaiē suo regis dicēs. Ite et orate dñm p me et pro reliquijs israhel et iuda: sup vniuersis s̄mōnibus libri istius qui repertus ē. Magnus em̄ furor dñi stillauit sup nos: eo q̄ n̄ custodierint patres nostri verba dñi: vt facerēt omnia q̄ scripta sunt in isto volumine. Abijt ḡ helchias et hi qui simul a rege missi fuerant ad oldam p̄phetem vxorem sellum filij thecuath filij aras: custodis vestium: q̄ habitabat in iherlm̄ in sedā: et locuti sunt ei verba que sup narrauimus. At illa r̄ndit eis. Hec dicit dñs de⁹ isrl̄. Dicite viro qui misit vos ad me. Hec dicit dñs. Ecce ego inducam mala sup locū istum et sup habitatores ei⁹: cūctaq; maledicta q̄ scripta sūt in libro hoc quem legerūt corā rege iuda: quia dereliquerūt me et sacrificauerūt dijs alienis vt me ad iracundiam puocarent in cunctis operib; manuū suarū. Idcirco stillabit furor meus sup locū istum: et n̄ extinguet. Ad regem autē iuda qui misit vos p dño deprecādo: sic loquimini. Hec dicit domin⁹ deus isrl̄. Quoniā audisti verba voluminis: atq; emollitū est cor tuū: et humiliatus es in conspectu dñi sup his que dicta sunt ostra locū hunc et habitatores iherlm̄: reueritusq; faciē meā scidisti vestimenta tua et fleuisti corā me: ego q̄ exaudiui te dicit dñs. Tam em̄ colligā te ad patres tuos: et infereris in sepulcrū tuum in pace: nec videbunt oculi tui malum: quod ego inductur⁹ sū sup locū istū et sup hitatores

eius. Retulerunt itaque regi cuncta quae dixerat. At ille euocatis uniuersis maioribus natu iuda et iherosolimam ascendit in domum domini unaque omnes viri iuda et habitatores iherosolimae. sacerdotes et leuite et cunctus populus a minimo usque ad maximum. Quibus audientibus in domo domini legit rex omnia uerba uoluminis: et stans in tribunali suo percussit fedus coram domino ut ambularet post eum: et custodiret precepta et testimonia et iustificationes eius in toto corde suo: et in tota anima sua: faceretque quae scripta sunt in uolumine illo quod legerat. adiurauit quoque super hoc omnes qui reperi fuerant in iherosolima et beniamin: et fecerunt habitatores iherosolimae iuxta pactum domini dei patrum suorum. Abstulit ergo iosias cunctas abominationes de uniuersis regionibus filiorum israel: et fecit omnes qui residui erant in israel seruire domino deo suo. Cunctis diebus eius non recesserunt a domino deo patrum suorum.

CA. XXXV. *trū suo:ū.*

Ecit autem iosias in iherosolima phase domino: quod imolatum est quartadecima die mensis primi. Et constituit sacerdotes in officijs suis: uox autem est eos ut ministrarent in domo domini. Leuitis quoque ad quorum eruditionem omnis israel sanctificabatur domino: locutus est. **P**onite archam in sanctuario templi: quod edificauit salomon filius dauid rex israel. Nequaquam enim eam ultra portabitis. **N**unc ergo ministrare domino deo uestro et populo eius israel: et parate uos per domos et cognationes uestras in diuisionibus singulorum sicut precepit dauid rex israel: et descripsit salomon filius eius: et ministrare in sanctuario per familias turmasque leuiticas: et sanctificati imolante phase. **F**rateres etiam uestros ut possit iuxta uerba que locutus est dominus in manu moysi facere. parate. **D**edit propterea iosias omni populo qui ibi fuerat inuentus in solennitate phase agnos et hircos de gregibus et reliqui pecoris triginta milia: bouesque tria milia. **H**ec uero regis uniuersa substantia. **D**uces quoque eius sponte quod uouerant obtulerunt: tam populo quam sacerdotibus et leuitis. **P**orro helchias et zacharias et iehibel principes domus domini dederunt sacerdotibus ad faciendum phase pecora omixtim duo milia sexcenta: et boues trecentos. **C**honenias autem et semeias etiam et nathanael fratres eius: necnon asabias et iabibel et iozabad principes leuitarum: dederunt ceteris

leuitis ad celebrandum phase. quibus milia pecorum: et boues quingentos. **P**reparatumque est ministerium et steterunt sacerdotes in officio suo: leuite quoque in turmis suis iuxta regis imperium: et imolatus est phase. **A**sperferuntque sacerdotes manus suas sanguine: et leuite straxerunt pelles olocustorum: et separauerunt ea ut daretur per domos et familias singulorum: et offerrent domino sicut scriptum est in libro moysi. **D**e bubus fecerunt quoque similes. **E**t assauerunt phase super ignem: iuxta quod in lege scriptum est. **P**acificas uero hostias coxerunt in leberis et cacabis et ollis: et festinato distribuerunt uniuerse plebi: sibi autem et sacerdotibus propea parauerunt. **N**am in oblatione olocustorum et adipum usque ad noctem sacerdotes fuerunt occupati. unde leuite et sibi et sacerdotibus filiis aaron parauerunt nouissimis. **P**orro cantores filii asaph stabant in ordine suo: iuxta preceptum dauid et asaph et lexman et ydithun prophetarum regis. **I**nuitores uero per portas singulas obseruabant: ita ut ne pudentem discederet a ministerio. **Q**uoniam et fratres eorum leuite parauerunt eis cibos. **O**mnis igitur cultura domini rite completa est in die illa: ut faceret phase. et offerrent olocusta super altare domini iuxta preceptum regis iosie. **F**ecerunt quoque filii israel qui reperi fuerant ibi phase in tempore illo et solennitatem azimorum: septem diebus. **N**on fuit phase simile huic in israel a diebus samuelis prophete: sed nec quisquam de cunctis regibus israel fecit phase sicut iosias sacerdotibus et leuitis et omni iude et israel qui reperi fuerant: et habitantibus in iherosolima. **D**ecimo uero anno regni iosie: hoc phase celebratum est. **P**ostquam inaurauit iosias templum ascendit nechao rex egypti ad pugnandum in carthamis iuxta eufraten: et precessit in occursum eius iosias. **A**t ille missis ad eum nuncijs ait. **Q**uid mihi et tibi rex iuda? **N**on aduersum te hodie uenio: sed contra aliam pugno domum: ad quam me deus festinato ire precepit. **D**efine aduersum deum facere qui mecum est: ne interficiat te. **S**oluit iosias reuertens sed parauit contra eum bellum: nec acquieuit sermonibus nechao ex ore dei: uerum prexit ut dimicaret in campo mageddo. **I**bique uulneratus a sagittarijs dixit pueris suis. **E**ducite me de populo quia oppido uulneratus sum. **Q**ui transtulerunt eum de curru in alterum currum